

Domoljub

V Ljubljani, 9. november 1938

Leto 51 • Štev. 45

Slovenija je že volila

Prvi in najvažnejši del priprav za državno-zborske volitve, ki bodo 11. decembra, je končan. V nedeljo so bili že razglašeni kandidati in njihovi namestniki, ki bodo v bodočem državnem zboru zastopali Slovenijo. Ta seznam prinašamo danes na drugem mestu.

Trdimo, da je najvažnejši del volivnih priprav že končan s tem, da je postavljena kandidatna lista bodočih slovenskih poslancev. Za nas Slovence je namreč najvažnejše vprašanje pri teh volitvah, kakšni morajo biti poslanci v Belgradu zastopali. Ni namreč vseeno, koga pošljemo v državni zbor. Leta 1921 so dali Slovenci večino glasov Kramerju, Puclju in socialistom. Ti poslanci so prodali samopravo Slovenijo, ker so omogočili sprejetje centralistične ustave, zaradi katere je še danes Slovenija zapostavljena in izžemana. Slovenski volivci sami so tako sokrivi centralistične ureditve naše države. Tudi pri Živkovičevih in Jevtičevih volitvah, če jih sploh smemo imenovati volitve, je le premnogo Slovencev skrivilo svoj hrbet in oddalo glas za ljudi, ki so brezobzirno služili diktaturi in vihteli bič nad lastnim narodom.

Mi Slovenci moramo imeti v Belgradu poslance, ki se zavedajo velikih dolžnosti do svojega naroda. Naš narod je najmanjši med jugoslovanskimi narodi. Razume se, da ga bodo drugi narodi vedno nekako odriivali, ako ne bo znal svojih pravic bolj braniti, kakor kdorkoli drugi. Ker je naš narod majhen, je tudi majhno število naših poslancev. S samim številom pri odločitvah glasovanih ne bomo nikdar prodali za našimi zahtevami. Zato mora zlasti pri slovenskih poslancih število nadomestiti kakovost, brihtnost, zmoglost. Le taki, v vseh perečih slovenskih vprašanjih temeljito podkovani poslanci bodo znali pri večini v parlamentu vzbuditi zanimanje in pravo razumevanje za naše slovenske potrebe in zahteve.

Če pogledamo seznam naših slovenskih poslancev, smo lahko veseli. Tedno dolgo so naši najboljši strankarji po deželi in v centrali pretresali vse možnosti, kako bi sestavili kandidatno listo, ki bi najbolje odgovarjala našim potrebam. Ni šlo povsod brez težav! To tudi ni nič hudega! Različna mnenja, predlogi in nasveti so znak, da je stranka živa in zdrava. Ko pa je padla zadnja beseda, je pa nastopila za slehernega našega človeka dolžnost brezpogojne discipline. In to disciplino vsi držal. Zaradi skupnosti in enotnosti so stopili osebni razlogi popolnoma na stran in sleherni naš pristaš prizna odobreno kandidate za svoje. Ko bo 11. decembra zvečer razglašen izid volitev, bo ogromna večina Slovencev lahko rekla: V Belgradu bomo imeli

tako skupino poslancev, kakršne v tej državi še nismo imeli.

Od poslancev, ki jim narod da svoje zaupanje, pa smemo potem tudi kaj pričakovati. Kot katoličani pričakujemo mi od njih, da bodo vse storili, kar je v njihovih močeh, da zagotovijo Cerkev njene pravice v šoli, v družini, v javnem življenju. Kot Slovenci moramo od svojih poslancev zahtevati, da se neumorno bore za pravice našega naroda, ki so bile doslej že tolikokrat teptane. Kot narod revežev pričakujemo, da bodo naši novi poslanci skrbeli zlasti za dvig našega kmeta, delavca, obrtnika in da bodo preprečili z zakoni propadanje teh stanov. Pričakujemo od njih, da bodo delali le za prospeh slovenske katoliške skupnosti in tako tudi za državo. To pa je treba znati. In bodoči naši poslanci bodo kos nalogam, ki jih čakajo.

Vprašanje slovenskih poslancev nikdar ne sme biti denarno vprašanje. Poslanci res dobivajo za svoje delo nekaj tisočakov na mesec. Toda te tisočake poslanec, ki res izpolnjuje svoje dolžnosti, do zadnjega vinarja potroši. Poslancev, ki hodijo samo prvega v mesecu

po plačo v Belgrad, Slovenci ne potrebujemo. Takih smo zadnja leta dovolj imeli. Poslancev, ki pridejo med svoje volivce le tiste tedne pred volitvami, ne maramo več! Oni morajo biti stalno v stiku z volivci svojega okraja, jih obveščati o važnih dogodkih, ki se jih tičejo in jim pomagati, kjer in kakor je mogoče. Le na ta način bodo slovenski poslanci zopet dobili ugled, ki je zaradi nesposobnosti in nedelavnosti bivših Živkovčevih in večine Jevtičevih poslancev tako zelo padel.

V naslovu smo zapisali, da je Slovenija že volila. To je resnica, kajti 11. decembra bo le potrditev tega, kar že danes vsak pravi Slovenec v svojem srcu misli: Slovenci hočemo poslati v Belgrad le eno skupino poslancev, to je mož, ki so se združili po želji ljudstva okrog svojega voditelja dr. Antona Korošca. Za one druge, ki so si za slepilo ogrnili dr. Mačkov, plašč, za Kramerjeve, Pucljeve, socialiste, fašiste in tako zvane čiste Slovence ne bomo noben pravi Slovenec dal svojega glasu. Kaj ti hočejo in znajo, so že večkrat pokazali. Vemo pa tudi, kaj dr. Korošec zna in hoče! On hoče, da bi bila njegova Slovenija najlepša in najsrečnejša dežela naše lepe Jugoslavije. Zato gremo v boj in po zmago!

Slovenska kandidatna lista

Volivno okrožje I.

Brežice: kandidat: Tratnik Josip, župnik in ban. svetnik, Rajhenburg. — Namestnik: dr. Jesenko Rok, odvetnik, Sevnica.
Celje: kandidat: Miheleč Alojzij, župan mesta Celje. — Namestnik: Turnšek Pongrac, župan, Polzela.
Dol. Lendava: kandidat: dr. Klar Franc, okrožni ban. zdravnik, Dol. Lendava. — Namestnik: Horvat Anton, župan, Črensovec.
Dravograd: kandidat: Gajšek Karel, javni notar, Marenberg. — Namestnik: Kugovnik Jurij, župan, ban. svetnik, Prevalje.
Gornji grad: kandidat: Steblovnik Martin, župan, predsednik Kmetijske zbornice, Smartno ob Paki. — Namestnik: Kotnik Zorke, šol. upravitelj, Rečica ob Savinji.
Slov. Konjice: kandidat: dr. Sevršek Maksim, okrožni ban. zdravnik, St. Ilj v Sl. — Namestnik: Napotnik Matija, kmet, Tepanjski vrh, obč. Slov. Konjice.
Laško: kandidat: Bitenc Mirko, profesor, Celje. — Namestnik: Deželak Matevž, kmet, Lože, obč. Laško.
Ljutomer: kandidat: Snoj Franc, tajnik posojilnice, Gor. Radgona. — Namestnik: Stuhar Alojzij, posestnik in ban. svetnik, Staranova vas, obč. Križevci pri Ljutomeru.

Maribor, desni breg: kandidat: Koban Franc, kmet in svetnik Kmetijske zbornice, Sele, obč. Zg. Poljskava. — Namestnik: Ferk Josip, višji kontrolor drž. žel., Maribor, kor. kol.
Maribor, levi breg: kandidata: 1. Zebot Franjo, podžupan, Maribor; 2. Spindler Josip, župan, Sv. Ana v Slov. gor. — Namestnika: 1. Wurzinger Ivan, višji kontrolor drž. žel., Maribor; 2. Poljanec Ludovik, župan, Sv. Anton v Slov. gor.
Murska Sobota: kandidat: Bajlec Franc, odvetnik, Murska Sobota. — Namestnik: Vezir Geza, pos. in župan, Martjanci.
Ptuj: kandidat: Kranjc Marko, tajnik JRZ, Maribor, Aleksandrova cesta 19. — Namestnik: Janžekovič Alojzij, posestnik in banski svetnik, obč. Sv. Lenard pri Vel. Nedelji.
Slovenj Gradec: kandidat: Theuerschuh Ivan, ravnatelj meščanske šole v Slovenjem Gradcu. — Namestnik: Novak Anton, župan, Sočanje.
Smarje pri Jelšah: kandidat: dr. Ogriček Anton, odvetnik, Celje. — Namestnik: Turk Ivan, župan, Smarje pri Jelšah.

Volivno okrožje II.

Crnomelj: kandidat: dr. Kocelj Jure, tajnik zbornice TOI, Ljubljana. — Namestnik: Nemanjč Josip, župan občine Metlika-okolica.

Kamnik: kandidat: Strein Ivan, posestnik in župan občine Komenda. — Namestnik: Nande Nevah, gostilničar in župan občine Kamnik.

Kočevje: kandidat: Rigler Alojzij, višji veterinarski svetnik, Ljubljana. — Namestnik: Strnad Josip, župan občine Dobrepolje.

Kranj: kandidat: Brodar Janez, posestnik in banski svetnik, Hrastje pri Kranju. — Namestnik: Majerič Ivan, banski svetnik in župan občine Trzin.

Krško: kandidat: dr. Miha Krek, minister, Ljubljana-Belgrad. — Namestnik: Lihar Josip, inženir in župan občine Kostanjevica.

Litija: kandidat: dr. Lavrič Jože, tajnik Kmetijske zbornice, Ljubljana. — Namestnik: Pevec Ignac, župan občine Šent Vid pri Stični.

Ljubljana-mesto: kandidata: 1. dr. Korošec Anton, minister za notranje zadeve, Ljubljana-Belgrad; 2. dr. Golia Adolf, generalni tajnik Zveze industrijcev, Ljubljana. — Namestnika: 1. Mašič Pavle, višji kontrolor na železniški direkciji v Ljubljani; 2. Kavka Karel, stavbenik v Ljubljani.

Ljubljana-okolica: kandidata: 1. dr. Korošec Anton, minister za notranje zadeve, Ljubljana-Belgrad; 2. Stare Miloi, odvetnik, Ljubljana. — Namestnika: 1. Smersa Rudolf, pravni referent OUZD, Ljubljana; 2. Hren Ignacij, industrialec in župan občine Vrhnika.

Logatec: kandidat: Gabrovšek Franc, ravnatelj Zadrugne zveze, Ljubljana. — Namestnik: Rudolf Jože, župan obč. Bloke.

Novo mesto: kandidat: dr. Kulovec Franc, senator, Ljubljana. — Namestnik: Weble Demetrij, odvetnik, Novo mesto.

Radovljica: kandidat: dr. Smajd Albin, odvetnik, Radovljica. — Namestnik: Markez Valentin, župan občine Jesenice.

Škofja Loka: kandidat: Dolenc Ivan, ravnatelj učiteljskega, Ljubljana. — Namestnik: Debeljak Franc, trgovec, Škofja Loka.

Italijane selijo v Afriko

Očividno izkušnje v Abesiniji niso najboljše, ker je Italiji bolj pri srcu afriška Libija, pokrajina med Egiptom in Tunisem. Konec oktobra je odšlo 15.000 izseljencev iz Italije v Libijo. Nekaj vasi že obstoja, vrsto domov so zgradili v zadnjem času. Vojaki so kopali studence, s traktorji zorali tla, ogradili polja, pripravili orodje in živino ter celo živež za prve tedne. Za izvedbo libijske kolonizacije je vlada namenila 500 milijonov lir. Kolonisti so izprva neke vrste delavci kolonijalnega urada, pozneje delijo kot najemniki pridelek z uradom, končno postanejo kmetje ter odplačujejo svoj dolg v trajnih obrokih. Izseljence so izbrali iz Lombardije, Sicilije in Apulije. Došle v Libijo so z avtomobili prepežljali v določeni kraj, kjer je gospodarja že čakalo orodje in živina, gospodinjstvo pa čedno urejena kuhinja in v njej vrhu vsega celo še riž in makarone. V vsaki vasi je postavljena cerkva in šola, pošta, občinski urad in zadruga prodajalna. Za naselitev ene same družine je bilo potrebnih 25.000 nemških mark. Če se bodo vladni načrti z Libijo posrečili, odide prihodnje leto novih 20.000 izseljencev v kolonijo.

V vsako hišo »Domoljuba«!

JRZ odločno za sporazum s Hrvati

V Paračinu je imel ono nedeljo zopet velik govor voditelj Slovencev, notranji minister dr. Anton Korošec. Na shod je prišla ogromna množica ljudi iz Paračina samega ter iz bližnje in daljne okolice. Minister dr. Korošec je obračunal z opozicijo in rekel:

Čas hitro poteka. Še nekaj dni in polovica predvolivne dobe bo za nami. Zaradi tega je treba, da se ljudstvo končno opredeli, za katero stranko bo glasovalo 11. decembra.

Gotovo je, da bosta dve državni kandidatni listi. Prva je lista JRZ z nosilcem dr. Milanom Stojadinovičem, druga pa lista bivše HSS z nosilcem dr. Vladkom Mačkom. Na dr. Mačkovo listo se bodo obesili vsi ostanki večjih in manjših strank, ki so zdaj skrahirane in ne morejo postaviti svoje kandidatne liste. Drugih kandidatnih list do danes še ni v izgledu. Kakor vidimo in vemo, se samo še Ljotičeva skupina trudi, da sestavi svojo listo in še za to nihče ne more trditi, ali ji bo kaj uspelo. Danes je ta lista malo interesantna.

Bistre reke od časa do časa menjajo svoje korito in ustvarjajo novo. In ko je reka prešla v novo strugo, ostanejo v stari samo še mlake in lužice, vsekakor ostanki nekdanje veličine in moči prejšnjega toka.

Narod se je zadnja tri leta prelevil iz stare struge v novo, močno impozantno reko JRZ, ostale pa so samo še mlake terazijskih kmetov, sentimentalnih demokratov in nezadovoljencev. Njih življenjska sila je že tako propadla, da ne morejo več sestaviti niti svoje lastne kandidatne liste, ter so zato prosili dr. Mačka. JRZ je postala najmočnejša reka v političnem življenju Jugoslavije. Njen tok je jasen, njen tok je določeno zahtan. Mi imamo svoj program in vemo, kam gremo in kaj hočemo. V zunanji politiki hočemo prijateljskih odnosov z drugimi narodi. V notranji politiki pa hočemo bratskega miru in sloge. Na gospodarskem in socialnem polju hočemo napredka, v kulturi pa vsestranski razvoj. Mi smo že pokazali svetu, kako se to dela.

Kaj hočejo Živkoviči, Jevtiči, Popoviči? Njihove stranke so v popolnem razsulu. In kako je z njihovim programom? S starim so sramotno propadli, novega nimajo. Kaj hočejo ti ljudje. Znano jim je samo to, da žele mandate in da jih je premalo.

Je še druga skupina opozicionalcev v tako imenovanem skrbskem delu združene opozicije. Vsi ti odgovarjajo: Mi hočemo sporazuma s Hrvati, pustite nas pri miru. Nočemo razglabljaliti o tem, ali smo politični slabiči, ali nismo. Gotovo je, da ima JRZ v sedanji politični konstelaciji popolnoma drugačen položaj, kot ti ostanki preživelih strank. Tudi mi se hočemo s Hrvati razgovarjati, a to kot enakopravni partnerji v popolni svobodi in ne vezani z dr. Mačkovim vrvo. To je ona velika razlika med nami in združeno opozicijo. Mi iz JRZ z določenim programom,

oni brez programa, mi močni in veliki, oni slabiči, mi svobodni, oni pa vezani (navdušeno odobravanje in vzklikanje: Živio dr. A. Korošec). Tisti Srb, ki misli, da ga bolj ljubi dr. Maček, kot dr. Stojadinovič, naj glasuje za dr. Mačka, pri tem pa naj ne misli, da ga smatramo za resnega človeka. Tisti Slovenec, ki misli, da ga bolj ljubi dr. Maček kakor dr. Korošec, ali pri muslimanih bolj dr. Maček kakor dr. Spaho, naj mu Bog odpusti grehe. In oni Hrvat, ki misli, da ga bolj ljubi Jevtič, Popovič in Živkovič ter podobni, da ga bolj ljubi internacionalni komunist, socialist, naj glasuje za pisano družbo okoli dr. Mačka.

Smatram za svojo dolžnost, da na tem zborovanju govorim o komunizmu. Vidimo, da se komunisti delajo kot najboljše nacionaliste, najboljše demokrate in najboljše antifasistične elemente. Oni dajejo ton opoziciji. In tako se dogajajo prava čuda! Internacionalni komunisti se zdaj nazivajo nacionaliste, najbolj zavedne demokrate. Branilci diktature, se nazivajo antifasisti. Vse so postavili na glavo. Komunisti v Jugoslaviji morajo zdaj po diktatu iz Moskve ustvarjati edinstveno delavsko fronto, socialisti so že kapitulirali s svojimi gesli s Topalovičem na čelu. Zdi se, da so komunisti v hrvatskem delavskem pokretu prisilili tudi dr. Mačka, da se pokorava komunistom. Ko drugi padajo pod velik vpliv komunistov, je potrebno, da JRZ s svojimi delavci daje odpor proti sistemu, ki ne dela za svobodo osebnosti, za svobodo mišljenja in izobrazbe, ki ustvarja državo sužnjev, v kateri bi bilo skoraj več ljudi v zaporih kot na svobodi, in bi jih več umrlo na večalih kot v postelji.

Mnogo novih pristašev v najnovejšem času prihaja k nam; pristašev, ki so se prej imenovali nacionaliste. JRZ je eminentno nacionalistična stranka, in to ne od danes, pač pa od prvega začetka svoje ustanovitve. Mi smo odločni Jugoslovani in ne zrniki niti srbstva niti hrvatstva niti slovenstva. Kdo od vas more zahtevati, da se odrečete srbstvu? Srbski je vaš jezik, skrbska cerkev, preteklost, zgodovina, ki govori o velikem junaštvu in junakih srbske vojske. Srbski so običaji in vaša tradicija. Toda preko srbstva, hrvatstva in slovenstva smo vsi mi dobri in zvesti Jugoslovani, ki delamo za napredek in veličino naše domovine Jugoslavije. Naša zmaga, zmaga JRZ je gotova. To pa za nas ni dovolj. Naša zmaga mora biti sijajna, veličastna, ogromna. Naše zmage si želimo. Za takšno zmago prosimo svoje pristaše. Za mandate se prav nič ne bojimo, zakon nam tako in tako daje dve tretjini vseh mandatov. Mi hočemo še večjega števila glasov. Potrudimo se za čim več glasov. Zato mora tudi poslednji volivec na volišče. To je zdaj glavna stvar.

Ves naš narod, vsi naši napori naj gredo za tem ciljem, da 11. decembra JRZ ne samo zmaga, temveč, da sijajno zmaga. Mi smo, Srbi, Hrvati in Slovenci, ki želimo dobro svoji domovini, bomo glasovali za listo dr. Milana Stojadinoviča.

Katoliški listi ste moji glasniki. Malo otrok nebeškega Očeta bi vedelo za moje želje, ako ne bi bilo tebe, katoliško časopisje. (Fij X.)

Dobro in poceni

kupite vsakovrstno oblačilno blago pri staroznani manufakturni trgovini

Janko Češnik

Ljubljana, Lingarjeva ulica 1.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Glasbena matica je priredila te dni v Ljubljani koncert, na katerem so izvajali veliko skladbo skladatelja Škerjanca. Besedilo, ki ima jasno ost proti samobitnosti slovenskega naroda popolnoma v smislu dovčerajšnje jugoslovenske miselnosti, je zložil pisatelj Gradnik. Nekaj nečuvenga je, da so si upali merodajni krogi Glasbene matice v današnjih dneh s takim besedilom na dan. Krivec naj izvaja posledice in napravi prostor drugemu, bolj dalekovidnemu človeku. Zakaj, nimamo niti najmanjše volje, prenašati v današnjih dneh kakršnegakoli sramotenja ali žalitve našega naroda.

d Na občnem zboru Prosvetne zveze, ki je bil te dni v Ljubljani, so ugotovili, da šteje PZ 248 društev s 26.293 člani. PZ je razposlala 577 serij diapozitivov, 113 malih in 27 normalnih filmov. Aktiva znašajo 1.289.588. PZ je kupila na vogalu Tavčarjeve in Kolo-dvorske ulice 2445 kv. metrov veliko stavbišče. Za predsednika PZ je bil ponovno izvoljen univ. prof. dr. Lukman.

d Tako je prav. Ono nedeljo je bil v Ljubljani redni letni občni zbor slovenskih notarjev, na katerem so obravnavali vse važnejše stanovske zadeve. Poleg drugih za notarski stan pomembnih sklepov so sprejeli tudi predlog, da se bo uradni naslov notarske organizacije odslej glasil »Notarska zbornica«, kakor je to že bilo, namesto sedanjega »Javnobiležniška komora«. Čeprav je predlog pri nekaterih notarjih naletel na nerazumljiv odpor, je bil vendar z veliko večino in odobravanjem sprejet. Ta odločitev slovenskih notarjev je hvale vredna.

d Vina kot vode. Kar 900.000 hektolitrov vina so pridelali letos dalmatinski vinogradniki. Pridelek je zares obilen in tudi po kakovosti odličen. Na splošno so vsi vinogradi bogato obrodili, le v krajih, kjer so bile vremenske nezgode, je bilo nekoliko slabše. Pa še tod so se vinogradniki poslužili ugodnosti, da so za sladkanje bolj kislega vina kupovali breztrošarinski sladkor. Obilje vina pa je imelo takoj slab vpliv na cene. Pred nekaj meseci se je za liter plačevalo štiri do pet dinarjev, sedaj pa komaj dva in pol do tri dinarje. Pričakujejo pa, da se bodo cene takoj

dvignile, čim se bo začel izvoz vina v tuje države.

d Pekovskega mojstra so okradli. Nad 40 vreč moke je v daljšem razdobju izginilo pekovskemu mojstru Ivanu Veršniku v Guštajnu. Za ta greh so dobili pred sodiščem Jožef Horvat 8 mesecev strogega zaporja in povračilo škode v znesku 6375 din, Juričan 1 mesec zaporja in 900 din, poleg tega oba še plačata 900 din; Juričanova pa je bila obsojena na 15 dni in 300 din pogojno na 2 leti.

d Pod naslovom »Dan varčevanja« priobčuje »Trgovski list« članek, v katerem navaja vzroke, ki varčevanje ovirajo in zaključuje: Potrebno in koristno je varčevanje, ker samo z varčevanjem se ustvarja narodni kapital, ki je potreben za gospodarski napredek države in naroda. Propaganda varčevanja je zato potrebna. Toda prav tako je potrebno skrbeti za to, da se bo moglo varčevanje razvijati in da ga neugodne razmere ne bodo ubijale. Zdi se nam, da se danes več govori o varčevanju, kakor pa se dejansko za varčevanje stori.

VINA iz Centralne vinarne v Ljubljani bodo zadovoljila Vaše pvice najbolj!

d »Oven« Terpentinsko milo sestoji iz najboljših surovin in je izdelek najstarejše domače tovarne mila Fock iz Kranja. Kupujte ta domači izdelek!

d Belniki so povsod. Zato je neobhodno potrebno, da se pazi na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. (Reg. 25.801/37.)

d Divji zakon. Opozicija od preteklega tedna ni prišla niti za korak naprej. Glavni tajnik JNS dr. Kramer je sicer spletel čudno gnezdo, v katerem pa se nihče dobro ne po-

čuti. Dr. Maček je JNS omogočil kandidiranje na njegovi listi, pa je nikjer ne pusti prebiti k sebi. Povsod postavlja svoje kandidate in JNS prepušča usodi. Dr. Kramer je bil zato te teden spet v Zagrebu in Beogradu, kjer pa mu niso mogli obljubiti drugega kot to, naj tudi JNS postavlja svoje kandidate po državi in tudi v Sloveniji, če upa z njimi kaj doseči Hrvatje pa dr. Mačku zamerijo, da je JNS sploh omogočil še ta zadnji poskus, JNS-arji pa dr. Kramerju zamerijo, da je ves njihov tabor pripeljal tako daleč, da se mora sedaj vezati s »separatistom«, »federalistom« in »protidržavnim elementom« dr. Mačkom. Ta zakon je preveč divji, zato nobena stran nima veselja z njim.

d Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stoli, naj pijejo vsak dan čašo naravne »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijeni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/32.

d 10 kg težka pesa. V Komendi je posestnikoma F. Spuku in M. Jerebu zelo bogato obrodila pesa. Na njivi ob kranjski cesti so izruvali več velikanskih pes, ki so bile težke po 9 in 10 kg, takih v teži 7 in 8 kg pa so naruvali za cel voz. K temu izrednemu pridelku je nekaj pripomogla dobra zemlja, največ pa skrbna obdelava in zalivanje z gnojnic.

d Nad 80.000 din za revne je zbrala ljubljanska mestna občina o priliki praznika Vseh svetikov in mrtvih duš dan.

d Ne divjajte po cestah. Naravnost neznosno je že, kar se godi na naših cestah, zlasti pa na novi cesti proti Kranju. Divjanje motorjev po tej cesti je takšno, da si ljudje sploh ne upajo več hoditi po cesti in hodijo rajši po polju in ob žel. tiru. Ne le ob praznikih, nego tudi ob delavnikih se uprizarjajo prave dirke, in nesreče se množijo dan na dan. Nihče se ne zmeni za predpise, prehitvevajo avtomobile in tramvaj, namesto da bi ob postajališčih in križiščih cest zmanjšali hitrost, tako da so potniki v vedni smrtni ne-

Ložnica, pritok Savinje, je bila v preteklem letu na novo regulirana

Pri delu

se prav lahko prehladite, a mnogokrat nastane iz »brezpomembnega« prehlada resna

in dolgotrajna bolezen. Vzemite zaradi tega že pri prvih znakih bolezni svetovno znano

ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod S. br. 437 od 10. I. 1936

Moravska dolina dobi elektriko

Daljnovid za elektrifikacijo Litije pojde, kakor je določeno, skozi moravsko dolino. Gradili ga bodo, brž ko dospe potrebni material, vsekakor še pred božičem. V ta namen je bil sestanek, na katerem nam je dal inšpektor inž. Rueh tozadevna navodila. Za napeljavo elektrike so se doslej priglasile vasi v bližini središča, za katere bi bilo treba kakih 10 km krajevnega omrežja. Skupna poraba toka je preračunana letno na 10.000 kilovatnih ur. Stroški za daljnovod, omrežje in transformatorsko postajo bi znašali 134.000 dinarjev. Prispevek je odmerjen po davčni

osnovi na 350 odstotkov. Poravnati bi ga bilo treba ali pa najeti posojilo in odplačevati na obroke. Razen tega plača vsak posameznik še napeljavo v hišo, žarnice in priključno takso. Za elektrifikacijo se zanimajo tudi vasi, ki so bolj oddaljene od središča. Kraji blizu Črne- graba bodo morali počakati, dokler se tam ne izvede elektrifikacija, ker jim bo napeljava iz Krašnje krajša in cenejša. Peče in ostale sosednje vasi pa bodo priključene na poseben vod po dolini proti Vačam. Zupan- stvo bo v kratkem sestavilo odbor, ki bo vo- dil vsa podrobna dela.

varnosti. Temu se mora napraviti konec in prosimo pristojno oblast, da napravi potrebni red!

d Zastoj na litnem tržišču. Pomirjenje v svetu je kupčijo zavrla. Kupčije sklepa le Pri- zad, ki odkupi vsako količino pšenice, kolik- or je kdo ponudi. Ta trdka nabavlja nam- reč žito za izvoz v tiste države, ki imajo z na- šo državo dogovor o odkupu določenih koli- čin žita. Povsem se je ustavila kupčija s ko- ruzo. Vzrok so zelo nizke cene. V tujemstvu ne gre, pri nas se pa kupuje toliko, kolikor je potrebno za domačo porabo. Sto kilogra- mov suhe koruze velja okroglo 100 din. Na splošno so v zadnjem tednu zastale vse kup- čije z našimi pridelki, le jabolka imajo še svoje kupce.

d Na progi Ljubljana - Brezovica je brzo- vlak do smrti povozil delavca-desetarja Ivana Makovca.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Zelo pameten sklep. Vodstvo Jug. nac- stranke je izjavilo, da sploh ne bo več raz- pravljalo z onimi, ki so izstopili iz JNS za- radi njenega sporazuma z opozicijo.

p Državni volivni odbor je že imenoval predsednike volivnih komisij za vsa volišča. Kolikor jih je v naši državi. Skupno je volišč 7260. Po banovinah se razdele takole: donav- ska 1330, savska 1263, primorska 486, drav- ska 637, vrbaska 505, drinska 777, zetska 494, moravska 882, vardarska 755, a na ozemlju Belgrada, Pančeva in Zemuna 131 volišč.

p 40.000 ljudi se je zbralo v nedeljo 6. novembra na shodu JRZ v Petrovgradu. Vsi so navdušeno odobraval govori ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča, ki je ponovno dokazal, kako hudo je bilo jugoslovanskemu kmetu pred nastopom sedanje vlade in koli- ko je ta vlada v treh letih storila za napredek našega kmetijskega gospodarstva.

p »Što se babi htelo, to se babi snilo«. Dr. Kramer, voditelj slovenskih izkoreninjen- cev, tako v Belgradu kakor tudi drugod širi govorice, da ima v Sloveniji veliko večino Slovencev za seboj in da bo pri decembrskih volitvah »sijajno« zmagal. Za ostale politične opozicijske skupine v Sloveniji pa pravi.

da same sploh ničesar ne premorejo in da brez JNS na volitvah niti nastopiti ne bi moge.

p Jugoslovanski Nemci bodo glasovali pri volitvah v narodno skupščino za listo dr. Stojadinoviča. Zastopniki nemških društev iz Vojvodine so imeli sestanek v Belgradu pod vodstvom senatorja dr. Grassla ter ugotovili, da se je mogla nemška manjšina v naši drža- vi pod sedanjo vlado v največji meri uvelja- viti v vseh smereh ter ji dajejo vodilni možje sedanje vlade zagotovilo, da bo nemška manj- šina tudi za bodoče mogla neovirano delovati in živeti. Pri tem so sklenili, da bodo glaso- vali za vladno listo brez ozira na osebnost kandidata, če je nemške narodnosti ali ne. Zborovalci so ta sklep soglasno potrdili in poslali v tem smislu na dr. Stojadinoviča tudi brzojavko.

p V Niški Banji sta se oni dan sešla bol- garski ministrski predsednik KJusevanov in naš dr. Stojadinovič. O čem sta podrobneje govorila najbrž ne bomo zvedeli. Uradno po- ročajo sledeče: »Dne 31. okt. je prišlo do se- stanka v Niški Banji med dr. Stojadinovičem in dr. KJusevanovom. Ta prijateljski sestanek o sporazumu v Solunu je omogočil, da sta si izmenjala svoje poglede odgovorna načelnika obeh vlad, pri čemer so ugotovili popolno so- glasnost med jugoslovansko in bolgarsko po- litiko v duhu pogodbe o večnem prijateljstvu, ki je bila podpisana v Belgradu 24. januarja

1937. Z. zadoščenjem je bilo ugotovljeno, da Jugoslavije in Bolgarije ne ločijo nobena ne- soglasja ter obstoji obojestransko želja, da se med obema državama razvijejo še boljši od- nošaji na podlagi prijateljstva, ki veže obe državi in ki se mora smatrati za jamstvo za mirni razvoj obeh držav. Obenem je prišlo do sporazuma glede podrobnosti gospodarskih zvez med obema državama.

p Zadnji dan za vlaganje kandidatnih list za decembrske volitve je 26. november. Takrat morajo biti vse liste izročene najvišje- mu sodišču v Belgradu. Še prej pa morajo biti vsi kandidati potrjeni po okrajnih sodi- ščih. Do sedaj je bila potrjena na okrajnih so- diščih le peščica kandidatov. Za vsako listo je potem takem čas za vročitev najvišjemu so- dišču še 25 dni. Skoraj vse stranke in skupine so sestavile sezname svojih kandidatov. Z večjimi shodi in zborovanji pa je prva začela JRZ.

d Po pogosti nasečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenke vode zaužiti na te- šče. z lahkoto doseči izpraznjenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje pripo- ročena in se dobiva povsod.

Oct. rez. 8. št. 3017/35.

p Ker je zatajila svoj program. Iz JNS je izstopil pred dnevi senator in namestnik kra- ljevega namestnika dr. Petar Zec iz Like. Tudi on je poslal svojemu strankinemu na- čelniku Petru Živkoviču pismo, v katerem razlaga svoje nezadovoljstvo nad volivnim sporazumom med JNS in dr. Mačkom. Ker je prepričan, da je stranka JNS s tem zatajila in izdala svoj jugoslovenarski program, jo za- pušča. Tako se iz dneva v dan čezdalje bolj redčijo vrste JNS.

NESREČE

n Sreča v nesreči. Med časom, ko je to dni popoldanski osebni vlak pripeljal potnike na postajo Kamnik, se je posestnik Grkmak odpravljal z enovprežnim vozom v gozd po drva. Namenjen je bil v Zapriški gozd ter je vodil konja po poti za Fajdigovo gostilno. Sedel je na praznem vozu tako, da je bil s

Igrače bomo izdelovali doma

Lutkarski tečaj, ki ga je priredil Osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani je imel doslej svoje prostore v stari šoli na Vidmu pri Dobropoljah. Ker so pa pričeli z novembrom obiskovati zopet redno šolo učenci višjih razredov ljudske šole, se je moral tečaj začasno preseliti v knjižnico Prosvet- nega doma. Tečaj bo trajal dve leti in ga vodi strokovna učiteljica Hrovatič Terezija.

V tečaju, ki je edini v vsej Jugoslaviji, se učijo kmetka dekleta izdelovati razne prikupne igrače in lične lutke iz odrezkov raznega blaga. Prav posebno pa ugajajo mo- ške in ženske lutke, obložene v slovenske na- rodne noše. Poleg tega pa izdelujejo tudi lutke v narodnih nošah iz vseh pokrajin naše domovine. Posebnost teh lutk je, da napra- vijo pridna dekleta, ki jih je veliko število, prav vse v lastni izdelavi. Telo iz blaga na- gačejo s slamo, bombažem ali žaganjem, glavi- ce teh lutk so pa tudi domači izdelek iz papirnate mase. Kalup za te pristne sloven- ske obraze je napravil kipar, strokovni uč-

telj in vodja lesnega tečaja Repič Franc. Po- prej smo bili navezani zgolj na uvoz teh glavice za lutke, ki pa niso imele prav nič slovenskega izraza. Tudi v tem pogledu smo se osamosvojili.

Dekleta prav rada in z velikim veseljem obiskujejo ta tečaj, ki jim bo nudil lep za- služek, saj je znano, da je šlo letno iz naše države v inozemstvo za te igrače nad šest mi- lijonov dinarjev. Kakor čujemo, bodo dobila dekleta v prihodnjih dneh za izdelane igrače lepe vsote prisluženega denarja.

Vsekakor je to velik gospodarski napre- dek, zlasti za dobrepoljsko dolino, ki je go- spodarsko uničena. Razveseljivo je pa to tudi za vso Slovenijo, ker so to pristne solvenske igrače, ki vzbujajo splošno zanimanje in po- zornost širše javnosti tudi med inozemci, zlasti pa trgovskega sveta.

Z decembrom se bo tečaj preselil v svoje lastne obširne prostore, ki jih grade nalašč za izdelavo teh igrač v Jakličevem domu.

telesom obrnjen proti Podgorju. Slišal je kratak rezek piak za hrbtom, pa ni mislil, da je to signal vlaka. Ko se je v naglici obrnil, je opazil, da se vagoni bližajo že njegovemu vozu. Skočil je z voza in skušal s krikom opozoriti osebje vlaka, da bi ustavilo vlak — pa je bilo že prepozno. Vlak je zajel zadnji del voza ter ga s konjem vred nekaj časa vlekel za seboj. Zaradi silnega sunka se je voz prelomil in je samo zadnji del voza še vlekle lokomotiva za seboj ter ga končno butnila v jarek ob tiru. Konj je kljub svoji visoki starosti planil pokonci. Odnesele je malenkostno prasko, njegov gospodar Tine Grkman pa je tudi na svo srečo ostal nepoškodovan.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josel« vode.

n Očeta petih otrok je povezil vlak. Večerni osebni vlak, ki vozi iz Ormoža proti Ljutomeru je do smrti povozil viničarja Matijo Vogrinca, očeta peterih otrok. Lokomotiva je revežu odrezala obe nogi, ga vsega polomila in strašno razmrcvarila, da je bil ves v mlaki krvi.

n Električna ga je usmrtila. V Velikih Pečah pri St. Vidu na Dolenjskem je splezal 13 letni pastir Grm Ivan na drog daljnovođa Grosuplje-ovo mesto. Dotaknil se je žice in padel takoj mrtev na tla.

švicarske ure, zlatnina - ČUDEN, Prešernova i n Nova žrtev avtomobilske nesreče. Ono dopoldne se je pripetila blizu Vranskega grozna nesreča, katere žrtev je postal Ant. Schweiger, uslužbenec pri Kovaču Jožetu v Trzinu. Ko sta se peljala s tovornim avtomobilom skozi Vransko, jima je nagajal motor. Ustavila sta motor in motor pregledala. Šofer Schweiger je šel pod avtomobil, naenkrat pa je šlo čezenj kolo in mu zlomilo desno nogo v stegnu in raztrgalo dimlje. Schweiger je bil v hipu v mlaki krvi. Zaradi hudih poškodb, zlasti zaradi močne krvavitve pa je Schweiger že čez pol ure izdihnil.

n Podgane so obšle obešenca. Posestnik Ivan Lebar iz Jedlovnika pri Sv. Juriju ob Pesnici je prijavil orožnikom, da je njegova viničarka na podstrešju našla obešenega svojega moža, 44 letnega Franca Mojzesa. Desna

stran obraza je bila od miši in podgan že vsa obžrta. Viničarka je izpovedala, da je njen mož že 23. oktobra okoli poldneva odšel od doma. Mislija je, da je odšel k Sv. Križu, ker ji je že prej nekoč povedal, da si bo poiskal novo službo, ker mu je dotodanji gospodar Lebar odpovedal službo. Bila je mnenja, da se je mož zadržal na delu pri Sv. Križu. Mojzes je svoji ženi že prej večkrat pravil, da si bo vzel življenje. Prestal je težko operacijo in bil še vedno bolan. Naj mu bo Gospod milostljiv sodnik!

n Ko je skočil mirit konje. Nekaj kilometrov od Sv. Benedikta v Slov. goricah se je zgodila nesreča, ki je zahtevala življenje 35-letnega posestnika Jak. Mlinariča iz Ločkega vrha pri Sv. Benediktu. Mlinarič se je zjutraj z vozom, polno naloženim s sadjem, odpeljal v Maribor na trg. Ko se je zvečer vozil proti domu, je v bližini Sv. Benedikta opazil avto, ki se mu je priključeval. Ker so njegovi konji nekoliko plašljivi, je skočil z voza, da bi jih miril. V tistem trenutku pa je mimo privozil tovorni avto in Mlinarič je z vso silo zadel v karoserijo in dobil hude poškodbe. Spravili so ga takoj na dom in poklicali zdravnika, ki je odredil zaradi hudih poškodb, ki jih je dobil, prevoz v bolnišnico. Poklicali so telefonično mariborske reševalce, ki so se nemudoma podali z avtomobilom k Sv. Benediktu. Ko pa so prispeli na Mlinaričev dom, je težko poškodovani že umrl.

n Z drugega nadstropja je padel. Kakor vsako leto, je tudi letos prišel iz Trbovelj, kjer živi pri svojem sinu, ključavničarju TPD, obiskat grob svoje pokojne žene, 80 letni Bren Anton, bivši krojaški mojster v Litiji. Popoldne je prisostvoval na litijskem župnem pokopališču cerkvenim obredom, nakar je s svojim sinom v družbi znancev v gostilni počakal na večerni vlak, s katerim se je sin Tone odpeljal v Trbovlje, oče pa je šel prenočit k Lundrovim na Stavbe. Postlati so mu kar v kuhinji, ki je bila zakurjena. Najbrž je očetu Brenu postalo prevroče, pa je odprl okno, v nepoznanju prostora pa je padel skozi okno ter obležal z razbito lobanjo na zemlji. Šele drugi dan zjutraj, ko je Lundrova žena prišla v kuhinjo in videla prazno posteljo ter okno odprto, je opazila na tleh le-

Veramon - ovitek
z 2 tabletama

Ta zavojček zmore odsej vsakdo. Prosimo napravite poizkus in prepricali se boste o naglem učinku pri glavobolu, zobobolu in bolečinah zaradi ran.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.
Ovitek z 2 tabletama

S. br. 25.499 od 4. oktobra 1937.

žeče truplo Brena. Njegovo truplo so takoj prepeljali v mrtvašnico na litijsko pokopališče.

n Ker je zmanjkalo bencina. Oni petek zvečer je izbruhnil na Poljskavi velik požar, Goreti je začelo gospodarsko poslopje minarja in posestnika Antona Laha. Ogenj je uničil veliko stavbo z vsemi zalogami do tal. Na pomoč so sicer prihiteli gasilci s Poljskave, niso pa mogli veliko pomagati, ker jim je zmanjkalo bencina za motorno brizgalno ter so se morali potem omejiti samo na obrambo sednjih poslopj. Škoda znaša okrog 100.000 din. Požar so najbrž povzročili neprevidni otroci.

n Z voza je padel. Iz Štepanje vasi pri Ljubljani so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 36 letnega posestnika Vinka Černeta. Ta se je peljal z vozom, pri tem pa se je nekam zadel ter padel z voza. Pri padcu si je nalomil hrbtenico. Njegovo stanje je zelo nevarno.

n Mačka je zadušila otroka. To se je zgodilo v vasi Brankovina pri srbskem Valjevu. Jovanovičevi so imeli navado otroka puščati v zibelki, med tem ko je mačka običajno spala zraven. Tako je bilo tudi usodnega dne, ko je otrok zaspal v zibelki, a starši so odšli iz hiše. Ko so se vrnili, so našli dete mrtvo, na njem pa je ležala mačka, ki je s svojo težo tako pritisnila na otrokov vrat, da se je zadušil.

n Lokomotiva je zadela v kotel za kuhanje asfalta. Zgodilo se je v Ljubljani na Du-

40 letnica mlekarske zadruga

Mlekarska in sirarska zadruga v Logatcu je v letošnjem letu obhajala 40 letnico svojega plodonosnega delovanja. Zgodovina te zadruga je zanimiva za vsakega, ki se zanima za mlekarstvo. Iz nje namreč kot iz zrcala odsevajo vsi dogodki, ki so s razvojem našega mlekarstva v zvezi: ustanovitev mlekarske šole, Zveze kranjskih mlekarov, Mlekarske zveze, cela vrsta osrednjih mlekarskih zadrug. Iz nje vidimo, kako tesno je bila zadruga povezana z usodo naših kmetijskih ljudi; kako lepo se je razvijala v časih miru in blagostanja, kako je v času vojne in zasedbe po Italijanih trpela in razpadla, kako sedaj z večjim zaupanjem gleda v bodočnost. Zadruga ima svoj sedež v središču izrazito kmetijskega okraja v Logatcu.

Mlekarska zadruga v Logatcu je prišla posloovati dne 1. junija 1898 in je potem takem najdalje obstoječa mlekarška zadruga na ozemlju Slovenije in morda tudi Jugoslavije. Prvi načelnik zadruga je bil Franc

Majdič, c. kr. okrajni živinodajnik. Ze prvo leto poslovanja je napravila zadruga 674 goldinarjev čistega dobička in je dobila od svojih članov 116.164 litrov mleka. Leta 1901 je zadruga že iz čistega dobička kupila potrebno zemljišče in zgradila novo mlekarno. Od tedaj naprej se je zadruga prav lepo razvijala in napravila kmetom v logaškem okraju silno mnogo dobrega. Za časa zasedbe Logatca po Italijanih je zadruga prenehala za nekaj časa z obratovanjem, a pozneje pa je zopet nadaljevala svoje delo v korist kmetu v logaškem okraju.

40 letnici Mlekarske zadruga v Logatcu je posvečena št. 11. Slovenskega mlekarškega lista, v kateri je popisano, kako se je zadruga ustanovila, kako rastle in koliko koristila ljudem.

Tudi »Domoljub« čestita zadrugi k pomembnemu jubileju in želimo, da bi še nadalje tako lepo delovala kakor v dosedanjih 40 letih.

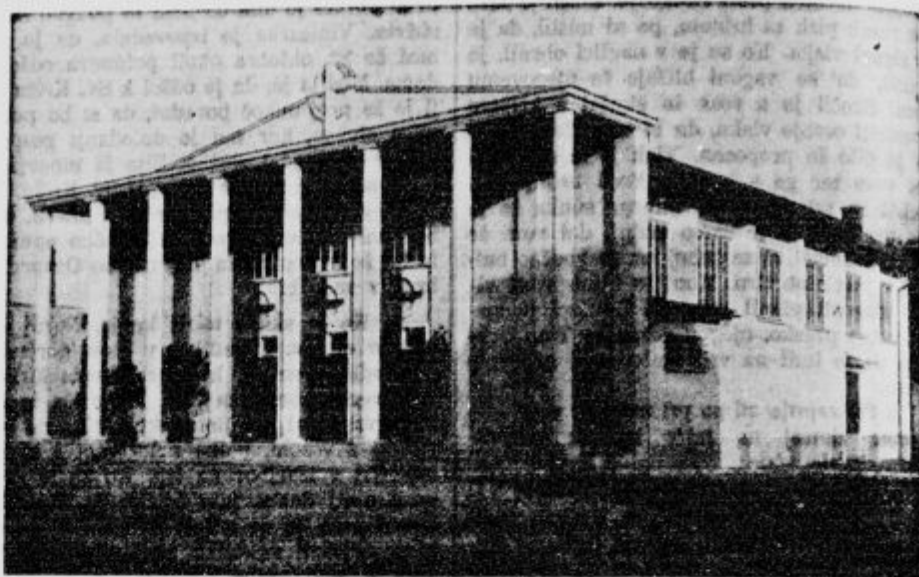
Duhovne vaje za moše. V Domu sv. Ignacija pri sv. Jožetu v Ljubljani (Zrinjskega cesta 9) bodo zaprte duhovne vaje za moše od 14.—18. novembra. Vsak udeleženec dobi posebno sobo. Priglasiti se je treba takoj na zgornji naslov. Vsi udeleženci naj se zberejo v ponedeljek zvečer do 6. ure. Vodstvo Duha duhovnih vaj.

najski cesti na križišču železniške proge. Voznik A. Repše je peljal ogromen kotel trdke Anton Res iz Zagreba, ki največ tlakuje naše ceste, iz Vilharjeve ulice čez križišče. Kotel je bil naložen na voz, v katerega so bili vpreženi konji posestnika Kelbla iz Most. Gosta megla je v glavnem zakrivila, da voznik ni opazil prihajajoče lokomotive gorenjskega vlaka. Ko je lokomotiva privozila, je voznik naglo skočil z voza, enako tudi lastnik konj. Lokomotiva je zdrobila voz, katerega je vlekla še nekaj časa za seboj, po srečnem naključju pa so bili poleg ljudi rešeni tudi konji. Kotel za kuhanje asfalta je bil zdrobljen, Poškodovana je tudi lokomotiva. Policijska komisija, ki je prišla takoj na lice mesta, je bila v zadregi, kako naj ugotovi krivdo, kdo je to nesrečo zakrivil. Škode je najmanj 100 tisoč dinarjev.

n V Trboveljskem rudniku je gorelo. Ze nekaj dni so rudarji, ki so delali v zapadnem delu trboveljskega rudnika, čutili vročina, ki je postala vedno hujša. Danes okrog treh zjutraj pa se je izkazalo, da se je pojavil v rudniku ogenj. Najprej se je pojavilo mnogo dima, ki je zelo smrdel in dušil ljudi, ki so delali. To je prišlo zato, ker je ogenj gorečega premoga zajel gumijasti trak, po katerem se odvaža premog. Ta trak je dolg okoli 160 m in je požar tega traku povzročal velik smrad in dim, ki je napolnil kmalu rove tudi v drugih etažah ter delih obratov. Vodstvo obrata je takoj odredilo, da se rudnik izprazni in z največjo disciplino je delavstvo izpraznilo rudnik, kjer se je pokazala vzorna organizacija. Vsa nočna izmena rudarjev, ki se je nahajala v rudniku, je prišla popolnoma nepoškodovana na dan ter so se vsi delavci prijavili živji in zdravi. Takoj je bilo v rudniku tudi tehnično delavstvo, ki je najprej provizorično zazidalo goreči rov, nato pa so začeli tudi z dokončnim zazidavanjem rova, tako da preprečijo širjenje ognja in ga uduše. V rov bo spuščena tudi voda, da bi ogenj čimprej ugasnil. Ker so poškodovane tudi transportne naprave, je zaradi tega delo nekoliko zastalo,

Tole velikansko ribo je ujel na trnek neki angleški ribič. Riba tehtja nič manj kot 3 stote. Ribič se je skoraj 3 ure mučil, preden je potegnil ribo na suho.

V Mariboru so v magdalenski delavski koloniji preteklo nedeljo blagoslovili cerkev sv. Rešnjega Telesa. Dolga je 28 m široka pa 12 m

vendar bo že kmalu vsepovsod obrat normalen, razen v omenj. rovu. Vse v tem rovu zaposleno delavstvo je že dirigirano v druge dele obrata, kjer bo dobilo zaposlitev. Cenitve škode ni mogoče podati. Poleg poškodb na transportnih napravah je znatna škoda seveda pri premogu, posebno sedaj, ko je sezona za premog na višku, saj se v zimski dobi porabi največ premoga. Trajalo bo nekaj časa, da bo ogenj popolnoma ugasnil, in tedaj se bo lahko začelo tudi v tem rovu delo v neomejenem obsegu.

NOVI GROBOVI

n Ti roj, ki noč in dan prežiš, da brata v past bi ujel — prah bodeš in pepel. V Ljubnem na Gorenjskem je umrl bivši čevljarški mojster Ivan Vidic. — V Konjicah je odšla v večnost mati notarja Margareta Gajšek. — V Kranju je zaspal v Gospodu 90 letni Konrad Pučnik. — Na Golniku je odšla v večnost 38-letna s. M. Mateja Fakin. — V Novem mestu je odšel med nebeske krilatce Andrejček Zabet. — V Mariboru so pokopali Lovra Bonclja. — V Kobarju so pokopali vzornega fantona Antona Dobreta. — V Švici je umrl inž. Leo Dostal. — V Krškem je umrl 34 letni inž. Makso Rumpret. — V Laškem je preminul ravnatelj zemljiške knjige v p. Anton Grafenauer. — V Goričanih je odšel v večnost bivši šolski upravitelj v Medvodah Matija Kenda. — V Trbovljah je zapustil solzno dolino dijak Radoš Paš. — V Slovenjgradu je na veke zatisnil oči posestnik Jože Druškovič. — V Kranju je odšel po večno plačilo naj-

starejši meščan 90-letni krojaški mojster g. Konrad Pučnik. — V Ljubljani so umrli: mati primarija dr. Franca Derganca 84-letna Uršula Derganc, roj. Kappsch.

Zdravniško mnenje o ozdravljenju sv. očeta

Daleč čez mejo Italije znani voditelj milanske katoliške univerze p. Avgustin Gemelli iz frančiškanskega reda se je nedavno pogovarjal z rimskim dopisnikom časopisa »The Advocate« o popolnem ozdravljenju sv. očeta. Mnenje p. Avgustina je tem bolj mero-dajno, ker je bil pred svojim spreobrnjenjem eden najpomembnejših italijanskih zdravnikov. P. Gemelli je med pogovorom dejal: Videl sem sv. očeta spomladi leta 1937, še preden je spet začel opravljati svojo težko službo. Že takrat sem izrazil mnenje, da bo živel še celo vrsto let. Sedaj, ko je preteklo od takrat več kakor leto dni, moram na svoje veselje še enkrat izraziti isto mnenje in sicer še z večjim prepričanjem. Tako popolno ozdravljenje moža, ki je star nad 80 let, je skoraj čudež. Sv. oče je danes popolnoma zdrav. Srce deluje čisto običajno. Papežev sestav se je čisto spremenil. Sicer je na teži izgubil, vendar je to zanj zelo koristno. Njegova delazmožnost je zelo značilna in zavest, da je spet delazmožen, sv. očeta silno veseli. Seveda je vedno mogoče nenadno prekinjenje te delavnosti. Tega se sv. oče tudi zaveda in se je že ponovno izrazil, da je njegova največja želja, da bi umrl sredi dela.

Novo veličastno poslopje za strojništvo na ljubljanskem vseučilišču — nov dokaz uspehov voditelja slovenskega naroda

RAZGLED PO SVETU

List »Bayerischer Regierungsanzeiger« od 27. oktobra na prvem mestu z debelimi črkami prinaša tole »naznanilo ministra za uk in bogočastje od 24. oktobra 1938 o javnih šolah: »Na vsem Bavarskem so verske šole sedaj spremenjene v skupne šole. Ob tem preokretu zgodovine našega javnega šolstva se zahvaljujem vsem, ki so z menoj sodelovali, da smo izpolnili naloženo mi nalogo. Adolf Wagner.«

S tem je dobojevan šolski boj na Bavarskem, ki je trajal skoraj 5 let. »

Zopet strašen vihar na Japonskem

Osrednji predeli Japonske, katero vsako leto obiskujejo veliki viharji, so 20. 21. oktobra ponoči spet postali žrtev silnega tajfuna, kakršnega že nekaj let ni bilo. Spomladanski vihar s poplavi, ki je povzročil ogromne škode v pristanišču Jokohami, je ostal omejen samo na jokohamsko pokrajino. Zadnji tajfun pa, ki je prišel od južne strani, je zajel širok pas osrednjih japonskih otokov in povzročil ogromno škodo. Prvo mesto, ki je postalo žrtev tajfuna, je bilo Kagošima na južnem Japonskem. Mesto in okolica sta poplavljeni. Kagošima sama je docela uničena. Po prvih podatkih je do zdaj v tem mestu 226 mrtvih, 227 pogrešanih in 592 ranjenih. Tajfun je popolnoma uničil Kagošimo, kjer je porušil 2338 hiš in je ostalo nad 35.000 ljudi brez strehe. 22. oktobra pa je tajfun letel čez Tokio, kjer je povzročil ogromno poplavo in napravil veliko škodo. Nad 10.000 hiš je pod vodo, več tisoč dreves izravnanih in vse telefonske zveze so uničene. Tramvajski promet je skoro popolnoma ustavljen, več šol je zaprtih, ravno tako tudi železniški promet za-

Ko je bil leta 1933. sklenjen konkordat, ki je slovesno jamčil obstoj verskim šolam, je bilo na Bavarskem še 5223 katoliških šol. Leta 1934. 780.000 katoliških otrok mora po- slej hoditi v državne nar.-soc. šole.

Leta 1933. je bilo na Bavarskem 89% katoliških šol, leta 1934. 86,39%, leta 1935. 65,45%, leta 1936. samo še 34,89%, leta 1937. 3,89% »

radi silne poplave. Tega dne je naredil tajfun ogromno škodo tudi v največji japonski luki Jokohami, kjer je bil ustavljen ves promet. Sedem velikih potniških ladij zaradi silnega viharja ni moglo v luko in se bore na odprtem morju proti strahotnim valovom. V samem mestu Tokiu vlada nered in zmeda. Na tisoče delavcev je moralo ostati doma, ker jim ni bilo mogoče priti na vsakdanje de- lo v tovarne.

Vlada je poslala na pomoč vojaštvo, kar ga je doma, vendar pa zaradi vojne na ki- tajskih bojiščih, vojaštvo ne bo moglo biti kos svoji nalogi. Tajfun drvi proti severni Kitaj- ski. Po vsej državi vlada velika potrtost, saj japonsko ljudstvo ogromno žrtvuje za vojno na Kitajskem, zdaj ga pa je zadela še ta ne- sreča. Zaradi uničenih telefonskih in brzojav- nih zvez prihajajo v svet samo kratka poro- čila, ki jih daje radio, toda brez prave zveze. A že iz njih si je moči ustvariti vsaj nekoliko slike o strahotni nesreči, ki so jo Japonski prinesle razdivjane naravne sile.

ČEŠKOSLOVAŠKA

s Pravična kazen. V navzočnosti češko- slovaškega ministra dr. Turčinskoga so od- straniili Hlinkovi gardisti ono nedeljo v Ru- žomberoku na povelje tamošnjega župana spomenik angleškega javnega delavca in knji- ževnika Setona Watsona. Seton Watson ali Scotus Viator se je zavzemal za Slovake, ven- dar pa se je v zadnjem času sprl s pokojnim p. Hlinkom glede vprašanja slovaške avtono- mije. Hlinka je namreč izjavil, da bo takoj, ko ozdravi, vrget spomenik Setona Watsona v reko Vah, ter so njegovi gardisti sedaj iz- polnili njegovo željo. — Brez sporazuma v Münchnu bi Slovaška bila danes razdeljena med sosedne države, zato so Slovaki velesl- lam, ki so do sporazuma pomagale, zelo hval- ležni. V tem smislu je oni dan govoril v du- najskem radiu predsednik slovaške vlade g. dr. Tiso.

s Še dve framasonski loži je razpustila praška vlada, in sicer veliko ložo »Stari pri- jatelj« ter ložo »Sebi in potomcem«. Ljub- ljansko »Jutro« seveda o tem nič ne poroča, ker zastopa mnenje, da so framasoni iznajd- ba klerikalcev. — Stranka bivšega predse- dnika češkoslovaške republike je sklenila, da

se razide. — Število čeških beguncev iz su- detskih krajev je zrastle na 50.000. — Češko- slovaška zdravniška zveza poziva vlado, naj omeji število judovskih zdravnikov v državi. — Bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš je izjavil časnikařem v Londonu, da je svoje zasebne zadeve v domovini uredil tako, da mu bo omogočeno daljše bivanje v tujini. Po tej izjavi domnevajo, da se dr. Be- neš sploh ne bo več vrnil na Češkoslovaško, ker ga tudi javnost ne bi ravno prijazno spre- jela. — Češkoslovaški minister dr. Chvalkov- ski je v razgovoru z urednikom rimskega dnevnika »Giornale d'Italia«, Virginijem Gay- dom, dejal, da si bo nova Češkoslovaška pri- zadevala za čim tesnejše sodelovanje z Ita- lijo po jugoslovanskem vzorcu. — »Česko slo- voc« objavlja sledeče podatke: ČSR je Nem- čiji odstopila 28.200 kvadratnih kilometrov in 3.600.000 prebivalcev, Madžarski pa je odsto- pila 12.400 kvadratnih kilometrov z 1.060.000 prebivalci. Češkoslovaško ozemlje se je od 140.000 kvadratnih kilometrov zmanjšalo na

približno 100.000 kvadratnih kilometrov. Po- prej je imela ČSR 15.300.000 prebivalcev, se- danj pa jih ima okrog 10.150.000. Od tega Če- hov 6.150.000, Slovakov 2.250.000, Rusinov 550 tisoč, Nemcev 470.000, a Madžarov okrog 200 tisoč. — Zaradi razdelitve češkoslovaške re- publike je mnogo trpela tudi češkoslovaška orlovska organizacija, ker je izgubila mnogo imetja, društev in članov. V celem je izgubil Orel: 2 župi, 160 društev, 6750 članov, 2540 mladečev, 6003 naraščajnike, skupaj torej 15 tisoč 293 oseb. Poleg tega je izgubil 14 telo- vadnic. Izguba na imetju znaša na Češkem 607.500 Kč, na Moravskem pa 5.012.500 Kč.

ANGLIJA

s Občinske volitve v 389 občinah so imeli v Angliji. Kolikor je do sedaj znano, so kon- servativci dobili 57 odbornikov, liberalci 14, zgubili pa 16, delavska stranka 39, zgubila pa 79, neodvisni so dobili 40, zgubili 41 od- borniških mest. — 88 milijonov vreč peska za varstvo hiš v Londonu so ob zadnji vojni nevarnosti kupili londonski hišni posest- niki in država. — »Matine« objavlja sledečo vest iz Londona: Za »žarki smrti, ki uniču« jejo letala v zraku, so angleški inženirji sedaj iznašli tako imenovani »zid smrti, skozi ka- terega se ne bo mogla prebiti nobena arma« da na bojnem polju. Te dni je bil ministru za oboroževanje Tomažu Inskipu izročen izčrpen popis tega odkritja, za katerega pravijo, da je senzacionalno. Podrobnosti tega odkritja pa drže v popolni tajnosti.

ITALIJA

s To in ono iz slovenskega Primorja. Tr- žaški listi vedo, da so delavci iz tržaške po- krajine, ki delajo v Abesiniji, poslali domov nad sedem milijonov lir prihrankov od janu- arja 1937 do septembra 1938. — Vzpenjačo s ceste blizu Solkana na Sv. goru v dolgosti 2 km hoče zgraditi neka italijanska družba. Železnica bi pripeljala voz iz doline na goru v 5 minutah. Vozila bi dva vozička, vsak za 25 oseb. — Vino okrog Dornberga prodajajo po 1.60 din liter na debelo. — Člani družin s številnimi otroci dobe od večine avtobusnih prevoznih podjetij po Julijski krajini polo- vično voznino. — Na železniškem tiru blizu Gorice so našli mrtvega 31 letnega Jožefa Kumra. — Dne 27. oktobra je bil pri knezo- škofjskem ordinariatu v Gorici umeščen za idrijskega dekana msgr. Lojze Filipič, župnik in dekan v Grgarju. Prav iskreno čestitamo in želimo obilo božjega blagoslova novemu duhovnemu očetu idrijske kotline! — Za žup- nega upravitelja na Vrabčah na Vipavskem je bil umeščen J. Dorbolo. G. Dorbolo je be- neški Slovenec, ki je pred leti prišel v nad- škofijo in je bil nazadnje župni upravitelj v Zgoniku na Krasu. Od tam je šel za voja- škega duhovnika v Abesinijo, odkoder se je pred kratkim vrnil.

NEMČIJA

s Močne narodne manjšine so tudi dru- god. V »Koroškem Slovincu« čitamo: Nem- ška vlada je izjavila, da hoče podpirati nem- ško univerzo v Pragi in vzdrževati ostale nemške kulturne ustanove na Češkem. V pro- stiuslugo bi dovolila, da podpira praška vlada češke kulturne ustanove v Nemčiji. Tovrstna pogodba med našo državo in Jugoslavijo bi

Notar dr. Bartol Anton

naznanja, da je nastopil kot naslednik pokojnega notarja g. Pleiweissa Karola in prevzel njegovo pisarno v Ljubljani, Kralja Petra trg 2.

bila nedvomno v prid Hrvatom v Gradiščanski in Slovencem na Koroškem. — Pa tudi druge države z močnimi narodnimi manjšinami bi v zgoraj označenem pogledu lahko prednjačile z lepim zgledom.

s Razno iz Korotana. V Celovcu je izbruhnil požar, ki je uničil gospodarska poslopja Makove kmetije, medtem ko je pri Kajžniku zgorela poleg gospodarskih poslopij tudi stanovanjska hiša. — V St. Jakobu v Rožu so v zadnjem času umrli: Cvitarjev oče, gostilničar v Narodnem domu, stara slovenska zavedna grša; Vorinova mati iz Svatene; Tomaž Bilčnik iz Leš; železničar Andrej Mukala iz Svatene, in Tine Ollpic od Merterjeve kmetije na Reki. — Velik vodovod začnejo graditi v Podroščici. Napajal bo Podroščico.

t. Jakob, Veliko ves, Bistrico. Svatne nad St. Jakob, Veliko ves, Bistrico, Svatne nad — V Trnji vasi je umrla zavedna žena Ana Cinkovic. — 58.000 prebivalcev ima sedaj Celovec. Priključili so mu namreč okoliske vasi: St. Rupert, St. Peter, Tinjo vas in Šmartin ob cesti. Župan je dobil naslov velikega župana.

JAPONSKA

s Prava borba se bo šele začela. Ministrski predsednik knez Konoje je imel radijski govor, v katerem je dejal: Na Daljnem vzhodu se Japonska dejansko bori proti skupnemu sovražniku Kominterni, kajti namen te organizacije je zboljševiziranje Azije. Zaradi tega Japonska ne bo nehala boriti se proti Čangkajsku, ker se za njegovo odpornostjo skriva samo boljše vize. Srečni smo, da prijateljska naroda Nemčije in Italije razumeta poslanstvo Japonske in nudita Japoncem mo-

ralno pomoč. Zato jim je Japonska globoko hvaležna. Dosedanji potek borb je pokazal, da je Japonska prepričana o potrebi skupnega dela z vsemi državami, ki pripadajo paktu proti Kominterni z namenom, da se na podlagi enakih zrelšč o napredku v svetu dejansko ustvari nov red. Pravi mir v svetu se more doseči samo na podlagi splošne enakosti. Na koncu je knez Konoje opozoril japonski narod, naj ne smatra zavzetje Hankova za zaključek spora s Kitajsko. Prava borba se je šele začela.

Nova republika gradi 1000 km dolgo cesto

Osrednja vlada v Pragi je v sporazumu s slovaško in rusinsko vlado sklenila, da zgradi veliko cesto, ki bo vso republiko od zapada na vzhod vezala. Ta cesta bo namenjena izključno avtomobilom in motornim vozilom in je ne bodo smela uporabljati druga vozila. Dolga bo okrog 100 km in bo imela priključek na avtomobilske ceste sosednjih držav. Načrti se že izdelujejo. V letošnji zimi

se bo začelo s pripravljalnimi deli in spomladi z gradbo. Določeno je, da bo gradba ceste trajala 5 do 6 let. Spočetka bo zaposlenih 50.000 delavcev, porazdeljenih v 40 do 50 formacij. Pozneje pa bo cesto gradilo 100.000 delavcev. V industriji pa, ki bo preskrbovala potrebni material, pa bo dva do trikrat toliko delavcev zaposlenih.

Z gradbo cestne magistrale hoče država

odpomoči veliki brezposelnosti, ki je nastopila zaradi okrnitve države. Nova cesta bo glavna prometna žila republike. Od nje bodo imele korist tudi daljne pokrajine, katerim bo omogočeno, da bodo svoje poljedelske proizvode hitro mogle postaviti na trg. Povprečna hitrost za avtomobile je na tej cesti preračunana na 120 km na uro. Iz Prage do Brna bo avto vozil dve uri, na Slovaško štiri ure, do romunske meje 9 ur. Železniška uprava bo sodelovala v tem smislu, da hoče del težkega tovornega prometa prepustiti avtomobilski cesti. Pri določanju prevoznih cen bo upoštevano sodelovanje železnice in avtomobilskega prometa na tej cesti.

Cesta je zamisljena kot dvotirna, to se pravi, obojesmerna. Enosmerno cestišče naj bo široko 6 metrov. Skupna širina torej 12 metrov, v sredi pa bo 2 metra širok, s travo zarasel pas. Zgrajena bo na ta način, da ne bo nič izogibalšč in nič križišč.

Naročajte Slovenski dom!

Tako so mejaši — Nemčija, Poljska in Madžarska — okrnili češkoslovaško republiko

Treba bo še vedno spati z glavo, naslonjeno na puško

Bojevnikom iz vseh italijanskih pokrajin je te dni v Rimu povedal Mussolini tole:

Tovariši bojevniki iz vseh italijanskih pokrajin ste prispeli v Rim, da med ruševinami tri tisoč let starega mesta proslavite dvajsetletnico zmage, katero so prinesle naše armade, vojna mornarica in letalstvo oktobra 1918 in s tem zaključile svetovno vojno.

Bilo je treba 20 bitk in 40 mesecev južne borbe, da se zruši cesarstvo (namreč Avstro-Ogrska. Op. ur.), ki je bilo stoletni sovražnik Italije in naše zastave, in da ponesete naše zastave do svetih in naravnih meja naše domovine. Ni bila zaman prelita plemenita kri 700.000 tovarišev, ki so padli v borbi, kajti njih nesmrtni duh lebdi sedaj nad nami. Vi ste preživeli vojno in se s ponosom spominjate vsega, kar ste doživeli.

Tovariši bojevniki, vi se niste borili proti narodom, temveč proti armadam močno organiziranih in vojaško pripravljenih. Naši večrajšji nasprotniki so že večkrat dali priznanje italijanski hrabrosti. Po 20 letih se ta zmaga zedinjena s fašizmom časovno sklada z začetki resničnega miru in pravice za ves svet. Na političnem nebu Evrope se modrina in vedrina čedalje bolj širita. Odgovorni državniki delajo za ta cilj, vendar pa bi bilo nepredvidno z naše strani, če bi se spuščali v pretirani optimizem.

So še ljudje, ki se zlasti čutijo prizadete z dejansko mirno ureditvijo Evrope in z ljudomilo politiko oziroma Rim-Berlin, ter sanjajo z odprtimi očmi o nemogočih stvareh. Zaradi tega, tovariši, je treba še vedno spati z glavo na puški, kakor je bilo v rovih.

samo tako dolgo, da so Kitajci lahko odpeljali iz Hankova vse važnejše reči v notranjost. S tem so preprečili sovražniku, da bi vodil bitko na prostoru, zanj ugodnem. Nadalje pravi maršal, da so pričeli z večjo vneto pripravljanje vso Kitajsko, ki bo lahko razbila japonsko moč. Japonci so že globoko v močvirju in se pogrezajo vedno globlje. Iz tega bo rešitev težka, kjer bodo naleteli na vedno večji odpor. Vsa Kitajska je pripravljena boriti se za svobodo.

DROBNE NOVICE

Pri volitvah v portugalski parlament je dobila lista predsednika vlade Salazarja vseh 90 poslancev.

Umrli je veliki francoski katoliški pesnik Francis Jammes. Njegov roman »Rožni venec v soncu« je tudi Slovencem znan.

Sam si je vzel življenje bivši japonski minister Ugaki.

Novo uradno ime za Podkarpatsko Rusijo je Podkarpatska Ukrajina.

400 velikih bombnikov je naročila avstralska vlada pri ameriških letalskih tovarnah.

Nemčiji je treba vrniti kolonije, je izjavil na seji angleške poslanske zbornice poslanec Lewis.

Španski nacionalistični letalci so letos v oktobru sestrelili 61 komunističnih letal.

54 milijonov frankov za gasilstvo določa proračun mesta Pariza za l. 1939.

Slovaški ministrski predsednik dr. Tiso obišče Rim in Vatikan.

Še vedno traja splošna stavka Arabcev v Palestini, kar povzroča Angležem hude težave.

Zaradi razmejitve bivših češkoslovaških škofij je odpotoval v Vatikan praški nadškof kardinal Kasper.

FRANCIJA

«Ni mogla pomagati, ker je bila notranje razdvojena... Slovesno službo božjo ob 20-letnici češkoslovaške republike so imeli v soboto v Parizu. Govor je imel kardinal Verdier, ki je dejal, da Francija ni mogla pomagati Češkoslovaški, ker je bila notranje preveč razdvojena, da pa to dejstvo boli vse francoske rodoljube. — Zaradi požara v Marseillu, o katerem je »Domoljub« zadnjič pisal, je francosko notranje ministrstvo določilo preiskavo v marsejski občinski upravi, pri čemer je prišlo na dan, da je marsejsko mesto, ki šteje skoraj poldrug milijon prebivalcev, imelo vsega skupaj samo 400 prostovoljnih

gasilcev brez vsake poklicne organizacije. Ti gasilci so imeli tri zastarele in dve novi motorni brizgalni in eno lestev na ročni pogon. Gasilci niso imeli nikdar nobene vaje. Zaradi teh odkritij vlada v Marseillu veliko razburjenje in bo moral socialistični župan in senator Tasso, ki je za vse odgovoren, odstopiti.

KITAJSKA

s Čangkajšek še vedno upa na zmago. Kitajski maršal Čangkajšek je dal časnika-rem izjavo, v kateri pravi, da je doslej bila kitajska vojna samo revolucionarna borba z vojaškim vodstvom, kakor je treba v revolucijah, da pridejo do končnega uspeha. Izgubo Hankova je bilo pričakovati, odpor je trajal

Limbarski:

Razdejanje

(Povest iz domačega življenja.)

10

»Prazne govorice, gospod orožnik! — Svetlin ni prišel zlepa v zadrego. »Res je nastala neka majhna pomoča, ki je pa že zdavnaj popravljena. Občina ni zaradi tega ničesar izgubila.«

Orožnik je nadaljeval z naraščajočo resnobo: »Resnica je namreč nekoliko drugačna. Javila se je zanesljiva priča, ki je videla nekoga prav tedaj, ko je lezel skozi okno...«

»Povejte oni priči, da se je motila,« mu je Svetlin z zasmehom pretrgal besedo.

»Čeprav je vlomilec dobro znana oseba?«

»Četudi. — Župan si je naglo domislil, da ni prav odgovoril. Zato je popravil: »Rad bi vedel, kdo si je ono osebo tako dobro zapomnil? Nekateri ljudje slišijo travo rasti, gospod orožnik. Ali pa se jim je sanjalo...«

»Pa še io, da je vlomilec že priznal dejanje...« Svetlin se je vzpel do stropa ter si segel z rokami v lase. »Tedad me spravljate s tatvino v zvezo!«

»Kakor ste tudi...« je dejal izvrševalec zakona.

»Vi me žalite, gospod orožnik!«

»Hlapca ste zapeljali, da je vlomil v blagajno...«

»Nesramno obrekovanje! Odkod izvirajo te laži? Kdo se je drznil kaj takega trdit?«

»On, ki je priznal storjeno dejanje...«

Svetlin je postal vljuden: »Prosim, gospod orožnik, imenujte mi vendar tistega človeka, da ga pokličem na odgovor.«

»Ali poznate nekega Nandeta, ki se piše Orežnik?« mu je ustregel orožnik.

»To je moj hlapec,« mu je pobledele lice. »Če bi bil zdajle doma, bi ga dal takoj prijeti.«

»To smo že storili. Nande se krivde ne brani; trdi pa, da mu je bila tatvina naročena.«

»Tako pravi?« je namišljeno osupnil. »Tedad me bo hlapec spravil v sramoto! Hlapec mi bo jemal poštenje!«

Orožnik mu je začel dokazovati: »Rekli ste, da je bila zgolj pomoča, v resnici pa iz blagajne ni zmanjkalo denarja. Anton Rožanc pa je izpovedal, da je bila ono noč blagajna prazna; pozneje pa sta se dogovorila, da bosta izgubo krila oba, vsak polovico.«

Odgovoriti na to ni bila igrača. Nekaj pa je Svetlin le moral ziniti, da je bila zadrega manj očitna. — »Če je kradel, je kradel sam,« je rekel, kot si je bil v naglici domislil. »Jaz ga nisem zavajal na kriva pota.«

»Pa ste trdili, da ni manjkalo denarja...«

Svetlin je zavijal: »Ako ga je manjkalo, še ni da ga je moral kdo izmakniti. Rožanc tiči v dolgovi kakor žaba v močvirju...«

»Zakaj ste mu posodili, da je kril polovico? Ali se ne bojite, da boste izgubili?«

»Kdo pravi, da sem mu posodil?« je začel tajiti.

Orožnik je zahteval, naj mu pokaže knjigo, kamor zapisuje dolžnike. Svetlin se je upiral in izvijal, bolj in bolj pa se je zapletal v protislovje. Povelje izvrševalca zakona se je glasilo, naj mu sledi na orožniško postajo. »Ako se v dveh urah ne odzovete pozivu, vas bomo odvedli s silo kot hudodelca.«

»Pridem,« je sprejel vabilo. »Ne bojim se ničesar.«

Njegov pogum pa je bil le na jeziku. S trudnimi koraki je odšel kmalu za orožnikom proti trgu. Na videz je stopal pokonci, a v srcu je bil ves obupan. Ni se mu ljubilo govoriti. Kamor se je ozrl, je videl, da kažejo za njim s prstom, in slisal, kako mu očitajo sleparstvo.

Kdaj je prišel Svetlin iz trga, tega na Rovišču niso vedeli. Videli so ga doma, toda pokazal se ni nikomur razen v občinski pisarni, kjer ga kot uradno osebo ni smel nihče žaliti. Samo z Rožancem

cem bi bil še rad govoril, pa ni hotel ustreči njegovi želji, kot mu je bilo naročeno.

Ze drugi dan je bila na Rovišču revizija občinske blagajne. Uradnik, ki ga je poslalo višje oblastvo, je ugotovil razen mnogih nerednosti tudi znatne primanjkljaje. Svetlin je bil odstavljen ter je moral občinske posle takoj oddati Murnu, prejšnjemu županu. Prenos uradnih listin se je izvršil med petjem in vriskanjem vsake mladine.

Poslednjo besedo je izreklo sodišče. Nande je bil obsojen zaradi vzloma v znamenje in v občinsko blagajno, Svetlin pa na povračilo občini in na kritje ostalih denarnih primanjkljajev, ki so znašali lepe tisočake. Rožanc je kot blagajnik izpričal svojo nedolžnost ter je bil oproščen vsake krivde, Svetlin pa je za nameček dobil še kazen zaradi izkoriščevanja.

Na Rovišču mu ni bilo več obstanka. Ljudje so se ga ogibali, njegova gostilna je bila prazna. Ni mu kazalo drugega kot prodati svoje imetje in oditi tja, od koder je bil prišel. Sosedje so mu ob odhodu zažigali sfare cunje.

Rožanc je bil rešen njegovega zalezovanja. Znebil se je vsiljiva baš o pravem času; prav malo je manjkalo, pa bi se bilo uresničilo očelovo prerokovanje. Škoda, katero mu je povzročil, je bila prav občutna. Iz same sebičnosti mu je spjel žaleno na kriva pota; s svojo lažno naklonjenostjo mu je utiral pot v pogubo. Močnejša kot njegova zvijačnost pa je bila roka pravice. Sam je naposled zgrmel v prepad, ki ga je odpiral svoji žrtvi.

Dolgovi, katere je bilo treba nemudoma poravnati, so Rožancovo gospodarstvo precej zrahljali. Razdejanje je viselo na niti; toda oče jo žrtvoval svoje prihranke in preprečil nezgodo. »V zahvalo Bogu in sv. Antonu, ker sem našel denar in pa svojima vnukoma v korist!« je posvetil svoje darilo.

Tone je zajokal od veselja. Sram ga je bilo prejšnjega življenja. Toda bodočnost, kolikor mu je še odmerjena, mora biti drugačna. Pokubil je očelovo roko in rekel: »Veliko dobroto ste nam

PO DOMOVINI

Požigalca pri Št. Jerneju so izsledili

V »Domoljubu« ste večkrat brali o požarih v veliki vasi Vrhpolje pri Št. Jerneju. Dostoj v tem letu štirje požari in so pogoreli štirje posestniki. O zadnjem berete v tem »Domoljubu«.

V nedeljo 6. novembra ob 10 zvečer bi pogorelo gospodarsko poslopje Potočarja Karla, če bi požigalca pri njegovem delu ne bili zasačili. Vsa vas je namreč organizirala tajno nočno stražo, ki naj obvaruje nadaljne požare. Straža je bila na vasi. Okrog 10 zvečer je šel posestnik Potočar iz hiše pogledat okrog poslopja in je zapazil, da je urnih korakov odhitel od njegovega poslopja Rangus Stanko, fant, ki še ni 18 let star. V mesečni noči ga je prav lahko spoznal. Zakričal je na pomoč. Na ta krik so prihiteli stražarji. Požigalec je pa medtem zbežal v Cerovilog, da ga niso mogli takoj prijeti. Šel je tja pod okno nekega dekleta in najprej

popraševal starše, kje je dekle, da bi tako mogel dokazati, da ni bil v Vrhpolju. Njim se je ta stvar zdela čudna, ker niso imeli sploh nobenih zvez s tem fantom. Fant je nato odšel domov. Vsa vas je bila medtem že zastražena, prav tako tudi hiša njegovega očeta. Ko je prišel nazaj čez nekako pol ure, so ga prijeli, kje je bil. Rekel je, da je šel v Cerovilog. Pogledali so njegove čevlje in hlače, in videli, da je rosen, docim je cesta lepa in suha. Takoj so ga prijeli in poklicali šentjernejske orožnike. Ti so bili že obveščeni o sumnji, kdo je požigalec in so takoj prišli na mesto. Orožnikom je vse priznal, kdaj je požigal, kako in zakaj. Priznal je, da od domačih ni nihče kriv, edino on sam.

Požigalec je mladoleten, ni bil nikdar prijazen do nikogar, delomržen, zahajal ni nikdar v naše družbe, ni bil član naših organizacij, v cerkev je le redkokdaj hodil. Bil je prej v sokolski organizaciji, vsaj ljudje so ob tej priliki to očetu očitali.

V veliko lastno korist na naj ljudje vsak sum, ki ga imajo ob kakom požaru, prijavijo orožnikom, da krivca lažje izsledijo.

Iz raznih krajev

Zaprevalje nad Škofjo Loko. Dne 22. oktobra 1938 so žalostno zapeli zvonovi in naznanili, da je zapustil solzno dolino v 73. letu svojega zgodnjega življenja Ignacij Jelovčan, pd. Martinčev oče. Bil je zvest bravec in naročnik »Domoljuba« dolgo vrsto let. Zato je prav, da se ga tudi »Domoljub« spomni ob njegovi smrti. Bil je skrben gospodar in dober oče, ki je vzgojil in zapustil deset že odraslih otrok, 7 sinov in 3 hčere. Bil je eden tistih mož, ki je svoje dolžnosti natančno izpolnjeval. Vsako delo je začel v imenu božjem. Zelo rad je čital nabozne knjige in spise. Vsako prvo nedeljo v

mesecu je prejel sv. zakramente. Kot velik častilec Marijin so je rad udeleževal majniških pobožnosti. Bil je tudi velik častilec pravega Jezusovega. Vsak prvi petek je zajemal novih moči pri mizi Gospodovi. Bil je svetel zgled pobožnosti, usmiljenja, dobrotljivosti, pravi zaščitnik vdov in sirot ter pomoči potrebnim. Če drugeje nisi nikjer dobil pomoči, je tvoja prošnja dobila odmev v njegovem srcu. Venec svetlih biserov se je lepo spletal skozi celo življenje in ne bo ovelen nikdar. Nič ne pretiravamo, ako rečemo, da je s tem možem ugasnila zlata luč v naši fari. Dragi sosed, prijatelj in dobitnik, naj te vsemogočni Bog za vsa tvoja dobra dela bogato poplača! Težko prizidati rodbini Jelovčanovi izrekamo iskreno sožalje!

Velesovo. Na praznik Vseh svetnikov je odšla v večnost po dolgem trpljenju Ivana Vreček, žena posestnika na Trati, v 77. letu starosti. Huda revmatizem v nogah jo je pet let mučil, da je bila navezana na bolniško posteljo. Letos pobira smrt samo ženske. Noben možki še ni umrl, celo med umrlimi in mrtvo-rojenimi otroci so vsi ženskega spola. Pokojna je zapustila v domači hiši hčer Ivano, ki je 17 let v po... Zaradi udnice si ne more nič pomagati... kani in nogami, popolnoma je navezana na pomoč drugih, a voljno prenaša svojo težko bolezen. Ob priliki sv. birme v župniji l. 1934 jo je obiskal sam g. knezoškof dr. Rožman, da jo potolaži v tej dolgotrajni bolezni. Tako Bog pusti trpeti bolnike, da laheko zadostujejo za grehe drugih ljudi.

Prijateljstvo v slovo. Na Velikem Osolniku pri Robu na Dolenjskem je umrl v najlepši mladeniški dobi priljubljen kmečki fant Polde Petrič, ki so ga položili v naročje matere zemlje ob veliki udeležbi faranov. Njegov prijatelj nam je poslal tole spominsko pismo: Sredi najlepše mladosti se je zrušilo življenje našega Poldeja. Zakaj si nas zapustil? Ali ne veš, kako nam je težko Vstani in zapoj tisto: »Kje so moje rožice?« Da, še bo odmevalo fantovsko petje po vasi v tihi noči, kateremu bo Ti prisluškoval tam ob beli cerkvi. Poslušal boš šumenje in bučanje vetra, ki ti bo pel pesem tvoje izgubljene mladosti. Nikdar več ne boš hodil po cvetočih travnikih in vihtel koso, mirno boš spal v posvečeni zemlji. Zasuli so v grob Tvoje zlato srce, z njim pa toliko nad in načrtov. Takrat, ko bo sonce najlepše sijalo,

1300 toper največjega obsega so poslali Nemci z bivše češke meje na francosko-nemško mejo.

23.500 rojstev več kot lani je imela Nemčija letos v prvem polletju.

Dunajska razzodba Slovaške je zdaj že končana in za vselej veljavna, pišejo nemški listi.

V Španiji so se ob reki Ebru zopet pričeli boji in so dosegli nacionalisti nekatere uspehe.

Po 18 mesecih je v Avstraliji zopet začelo deževati; prizadeta je zlasti ovčjereja.

Ogromni gozdni požari divjajo v 12 ameriških državah.

Čehoslovaška soc.-demokratska stranka se v kratkem razide.

izkazali! Svoja otoka bom vzgojil tako, da vam bosta hvaležna vse življenje. Nikdar ne smeta pozabiti, kdo nas je rešil razdejania.

»Ako se oženih, pripade ta denar otrokoma — Lojzku in Tončki, vsakemu polovico.«

Obljubil mi je pri spominu pokojne žene, da se ne bo več poročil. »Otroka bosta vsako leto krepkejša; Tončka že kaj malega pomaga pri gospodinjstvu; Neža jo bo naučila več lepega kot najboljša mačeha. Lojzek pa že po hlevu pometa,« je pohvalil dečka, ki še ni začel hoditi v šolo.

»Preveč ga ne smeš priganjati,« se je ded zavzel za otroka. »Hlapca boš moral dobiti, da bo kmetija boljše obdelana. Sam ne boš mogel vsega narediti.«

»No, pa hlapca,« se je vdaj, da je ustregel očetu, ki je imel pri hiši apert odločilno besedo. »Pa domov morate priti! Tukaj je vaša rojstna hiša; vi ste pravi gospodar, jaz pa le vaš namestnik.«

Stari Rožanar se je preselil domov v svojo sobico, ki ga je sprejela kakor hčerka svojega izgubljenega očeta. Spet je sedel na klopi pod hrusko, hvaljen Bogu, ker mu je otel domačijo razdejania in ponosen na zeta, ki je utrjen po hudih preizkušnjah postal dober gospodar in skrben družinski oče.

Kako smo prišli v ujetništvo

Na Dantejevem trgu pred koldvorom je bilo zbranih okrog 20.000 italijanske vojske. Eden izmed avstrijskih častnikov je tako gorel za Avstrijo, da je splezal na streho hotela Isola in začel streljati na Italijane. Italijanski vojaki takoj stečejo v hotel in kmalu so ga za lase privlekli in ga na mestu ustrelili. Po večurnem

čakanju smo vendar končno pričeli korakati proti Rivi, kamor so nas odpravili. Med potjo smo srečavali neštete italijanske kolone vojakov. Mi smo jih pozdravljali in Italijani pa nas kot nove zaveznike. Italijanska vojska je bila, vsaj tako je bilo videti, dobro opremljena. Po cesti so drsili lahki kamioni; na vsakem je bilo 12—15 vojakov s strelno puško in lahkim topom. Sploh je bila vsa italijanska vojska motorizirana, tudi lahko in težko topništvo.

Po poti iz Tridenta proti Rivi so se pri polku začeli oglašati ljudje, ki so imeli kakšno staro jezico nad posameznimi častniki. Fantje so razlagali pojem nove svobode sebi v prid malo po boljševisko. Prvi večer po odhodu iz Tridenta stopijo pred polkovnega poveljnika župnika Škerjancja trije višji podčastniki in zahtevajo, da odstrani tri častnike takoj, če pa ne, jih bodo ubili. Župnik Škerjanc jih je poučil, da tako ne gre. Jutri bodo lahko zahtevali odstranitev drugih in tretji dan pa še odstranitev njega samega. Kam bi to vendar privedlo. Toda to je bil le mal prizor, ki pa ni rodil kakšnih resnih posledic.

Dne 7. ali 8. novembra smo končno dospeli na svoj cilj, v mesto Rivo, krasno mestce ob Gardskem jezeru. Riva je bila že pred vojno v Avstriji znana kot silno lepo letoviško mesto. Na tem oddelku je bila med svetovno vojno najbolj nobel fronta; kljub temu, da je bilo mesto takoj za fronto, vendar niso tu okusili strahot vojne, marveč so popolnoma mirno preživeli vojna leta. Nekaj hiš je bilo sicer razbitih, a drugače pa ni bilo nič posebnega. Italijani, ker so pač računali, da bo to mesto itak prej ali slej padlo v njihove roke, so mu prizanašali, kolikor so mu pač mogli. Sicer je tudi fronta bila tu itak malo pomembna; tudi če bi bili prodri, bi ne mogli nadalje prodirati, dokler niso osvojili sosednjih hribov, kateri so silno visoki. Torej v Rivo je nas italijansko poveljstvo poslalo.

Pot v Rivo se je nam zdela kar zmago-slavna, saj smo bili uverjeni, da korakamo proti Ljubljani, čeprav bomo za enkrat napravili zelo velik ovinek. Da nas pa pelje ta pot v ujetništvo, se pa nam še sanjalo ni. Saj je bilo vendar konec vojne in sklenjeno je tudi premirje, zato si pač nismo mogli misliti, da bi nas Italijani dolgo zadrževali v Italiji in nas samo hranili. Končno so pa nam Italijani tudi dali obljubo, da bomo morda že čez kakšnih 14 dni v Ljubljani. Sicer smo pa imeli tudi obljubo, dano od italijanskega poveljstva, da bomo imeli v Italiji izjemno stališče, kot njihovi novi, čeprav zadnji zavezniki. Zaradi tega smo bili pač na tej poti, ker so nas pustili Italijani popolnoma pri miru. Polagoma smo nadaljevali pot, počivali kolikor smo hoteli, zbijali šale na račun rajne Avstrije. Samo za železice je bilo pa bolj slabo preskrbljeno. Polkovni tresa je šel ves z nami; imeli smo konje, ki so vlekli velike kuhinje, samo v lonec ni bilo kaj dati. Zaradi tega ni drugega kazalo, da smo jermena za nekaj luknjic nategnili in da smo železice, kateri se je neprestano oglašal, vsaj za silo pomirili. Zato je bil zadnji konec te poti proti Rivi precej težaven in so ljudje zaradi lakote že pričeli precej pešati. Toda tolažili smo se, saj bo v Rivi bližje, ker so tudi Italijani tako nas tolažili.

Med potjo proti Rivi smo videli marsikaj zanimivega. Vse, kar je spominjalo na Avstrijo, je bilo že uničeno ali vsaj poškodovano. Tako smo videli menda v mestu Arco, kako so mazali s črnolom spomenik Franca Jožefa I. Nadalje smo srečavali od jutra do večera velike kanske transporte italijanske vojske, provianta, trena, topništva, kar je vse šlo proti Tridentu in Bolcanu. Na tej poti so nas že dohiteli tudi nešteti italijanski ujetniki, ki so se že vračali iz avstrijskih taborišč. Ti ljudje se pa niso najbolj plemenito obnašali do nas. Dali so nam pač vedeti, da prihajamo zdaj v njihovo oblast.

Cilji samoupravne Slovaške

Prvi predsednik slovaške vlade katoliški duhovnik dr. Jožef Tiso je dal izjavo o najvažnejših delih in nalogah svoje vlade. Med drugim je dejal:

Najprej je treba urediti vprašanje meja z Madžarsko. Slovaška želi z vsemi svojimi sosedi, pa tudi z Madžarsko živeti v miru in prijateljstvu, vendar pa pri tem ne sme utrpeti škode na narodnem in gospodarskem polju. Druga naloga obstoji v tem, da se da Slovaški na podlagi predloga vladnega zakona nova ustava, po kateri bo končno treba razpisati volitve. Vlada ne namerava niti enega Nemca pretvoriti v Slovaka. Vlada bo dala Nemcem v gospodarskem, prav tako tudi v kulturnem

pogledu vse pravice, ter bo ustanovila državno tajništvo za nemške posle. Glede stališča Slovaške do avtoritativnih držav (Italije, Nemčije) je dr. Tiso dejal, da je slovaška vlada zelo zadovoljna, ker so totalitarne države izkoreninile vse, kar je škodljivo za moralno in narodno vzgojo naroda. Vse vodilne osebnosti Slovaške so istega mišljenja ter so vse za strumno nacionalno disciplino. Zaradi tega bodo poiskali vse poti in vsa sredstva, da uredijo prijateljstvo in odnose z avtoritativnimi državami. Nakoncu svoje izjave je dr. Tiso dejal: »Jaz, ki sem svoje šole dokončal na Dunaju, sem popolnoma prepričan, da se bomo zlasti z Nemci izbornoma razumeli.«

hom prišel na Tvoj grob in Ti prinesel tistih živordečih nageljnov, ki si jih tako ljubil v življenju. Le mirno spavaj, zlata duša, v hladnem grobu! — Polde.

Raka pri Krškem. Na Andrem je odšel v večnost Franc Kozole. Pokoj njegovi duši! — V ranem jutru minulega petka je ogenj vpepelil nekdanjo Novakovo hišo v Zabučah. Kako je prišlo do požara, še ni ugotovljeno. Je pa bradko tako za najemnico, kateri je zgorelo vse imetje, kakor tudi za lastnico hiše, ki je ob svojo streho. — Blizajoče se volitve umevno povzročajo dokaj raznovrstnih govorov. Upajmo pa, da bomo, kot to delajo drugi narodi ob takih prilikah, Slovenci upoštevali rek, da »V elogi je moč in se vsi kot en moč pridružili svojemu narodnemu voditelju dr. Koroscu.

Dobrepolje. V nedeljo 6. novembra je gostovalo v našem Prosvetnem domu na Vidnu s potdejansko vojno dramo »Živ pokopanc«, prosvetno društvo iz Velikih Lašč. Tudi našemu prosvetnemu društvu bomo hvaležni, ako nas preseneti v kratkem s kakšno ljudsko igro. — Kakor je razvidno iz volivnega seznama, bo pri prihodnjih decembrskih volitvah v naši občini 1124 volivnih upravičencev. — Tudi letos bodo na naši šoli roditeljski sestanki, kjer starši lahko nepristransko izražajo svoje želje in

zahteve. Prihodnji tak roditeljski sestanek bo v nedeljo 13. novembra po prvi sv. maši v novi šoli. Vsi starši vljudo vabljeni. — Poročil se je čevljar Znidaršič Anton iz Vidma z Znidaršič Ano iz Zdeneske vasi. Nevesta je marljiva cerkvena pevka in delavna članica našega prosvetnega društva. Bog ju živi!

Rovte nad Logatecem. Lepo jesensko vreme je pripomoglo, da smo se z vsem preskrbeli za zimo. Letina je bila še kar dobra, edino krme za živino smo manj pridelali, kakor druga leta. Ker pa je kljub pozni jeseni še vedno lepo vreme, se živina lahko pase zunaj in se bo precej krme prihranilo za zimo. — Ker so po večini kmečka dela na polju že izvršena, je čas, da si popravimo občinska pota, ker so ponekod od poletnih neviht razdrta. — V večnemu počitku smo položili »Novakovo mater« Micko Trček. V času njenega gospodinjstva je redno zahajal »Domoljub« v njihovo hišo, kakor tudi še sedaj. — Po rovtskih holmih in brdih je zarumenelo listje v vsej svoji jesenski krasi. Zadnje cvetje smo položili na grob Nežke Molke, ki je bila do sedaj najstarejša žena v fari.

Leskovec pri Krškem. Milo so zapeli nedavno naši zvonovi in nam naznanili, da je v Gospodu zaspala pridna »Marijina družnica Ana Gabrovce. V mladosti je stremela za visokim

ciljem, ko je bila sprejeta v samostan častitih usmiljenk v Gradcu. Toda zaradi bolezni se je morala vrniti na dom. Čeprav ji je bilo to zelo težko, se je v svoji bridkosti mirno udala v odločbo božjo. Lepo je stregla bolni materi in pozneje nadomestovala mater dvema bratovima majhnima deklicama. Na praznik sv. Male Terezije je med cveticami iz naših vrtov bila blagoslovljena v svojem grobu tudi ta njena velika častilka, najlepša cvetka iz vrta naše Marijine družbe. G. dekan nam je ob njenem grobu v pretresljivih besedah stavil rajno za zgled. Poživaj v miru in prosi za nas, ki gremo v Tvojo pot!

St. Andraž pri Velenju. Ze dolgo niso bili grobovi na našem pokopališču tako okrašeni, kakor letos o Vseh svetih. Prelep je bil pogled na prostor, ki je bil poln cvetja ter obdan z novo ograjo. — Blíža se nam zima z naglimi koraki. Da ljudi ne preseneti a snegom, spravljajo ljudje z vso naglico zadnje poljske pridelke domov. In v teh dneh je Gora Oljka polna veselih ljudi, ki grabijo steljo za živino, da bo lahko pozimi na suhem in gorkem. Vesel smeh mladih grabljice ter vriski fantov, ki vlačijo mreže po drčah k cestni, se razlega daleč v dolino. — Mnogi že mlajšo ajdo, ki pa je letos alaba, ker jo je vzele elana ob koncu septembra. Posebno nizkinci je ne bodo imeli nič. — Jako zadovoljni so letos tisti sadjarji, ki imajo sadje naprodaj; saj ima vendar enkrat primerno ceno in vsi znaki kažejo, da se še bo dvignila. Zato še nič ne hitijo a prodajo.

Smartno pri Litiji. Čas občnih zborov je tukaj. Tudi pri nas so se vse organizacije po krajšem počitku na novo prebudile k društvenemu življenju. Imeli smo občni zbor fantovskega odseka. Odsek je v problem letu lepo deloval in gre za sluzga za to predecentu akademiku Jošku Kosu. — Imeli smo tudi občni zbor Prosvetnega društva; v začetku občnega zbora je govoril dekan Goralk ob 20-letnici Jugoslavije. Po govoru je pevski odsek zapel »Slovenec sem«. V bodočem letu se bodo prirejali prosvetni večeri. Dramatski odsek pripravlja dramo »Igra življenja«.

Leskovec pri Krškem. Dne 31. oktobra smo spremili na božjo njivo Janeza Kranjčeviča iz Kobil, tedu dui prej pa Terezijo Šrihar iz Spodnjih Dol. Oba pogreba sta bila prav lepa, a dokaj kasnostna. Terezija Šrihar zapuščala mladega moža in otročiče, Janeza Kranjčeviča bo pa težko pogrešala njegova družina, ki ji je bil skrben gospodar in vzoren oče. Vsaka prva

Reklo se nam je: »Prej ste vi nas, zdaj bomo pa mi vas!« Menda so mislili, da smo bili mi krivi, da smo se bojevali mi s Italijo.

No, končno smo le srečno dospeli v Rivo, kjer smo ostali skoraj do Božica. Nekaj dni pred Božičem je nas italijansko poveljstvo vkrucalo na ladje in so nas prepeljali v mesto Peschiera, ki leži na južni strani Gardskega jezera. Riva je krasen kraj ob Gardskem jezeru, obrobjen okrog in okrog z velikimi gorami. Rastlinstvo je popolnoma južnjaško, podnebje milo, kakor n. pr. v Gorici. Skozi dva meseca, ko smo bivali v Rivi, smo imeli krasno vreme, gorko in brez dežja.

Bivanje v Rivi je bilo za »Janeze« nekaj posebnega. Za stanovanje je nam italijansko poveljstvo dodelilo krasne avstrijske kasarne in smo v njih živeli kot ptički v kletki. Sprva je bilo zelo prijetno, ko smo bili še kolikor toliko prosti, a pozneje bi lahko peli pesem o ujetem ptičku. Italijansko poveljstvo se za nas ni dosti brigalo, bili smo povsem svobodni. Imeli smo sami svoje poveljstvo, to je bil župnik Škerjanec s svojim štabom. Imeli smo tudi »Befehle« vsak večer v slovenskem jeziku, in da nam ni bilo preveč dolg čas, smo tudi malo, seveda bolj za preganjanje dolgega časa, eksercirali po dvorišču, seveda brez pušk. Ker je bilo lege in počitka dovolj, saj so nekateri ležali kar po 24 ur na dan, smo prirejali na dvorišču raznovrstne igre, športne vaje, vpeljali smo jahalno šolo itd. Konje smo imeli tedaj še vse a seboj. Ker smo bili prosti, smo se lahko svobodno gibali po mestu Rivi, delali male izlete v okolico. Čez mesec dni smo se pa že bili po glavi, zakaj vendar nismo tedaj napravili daljših izletov, ki naj bi se končali v Ljubljani pri svojih. Tega nam je bilo pozneje silno žal. No, pa ker smo imeli obljubo, da bomo itak kmalu v Ljubljani, ni nikomur prišlo na misel, da bi jo pobrisal proti domu, čeprav je bilo tedaj še dovolj prilike.

Prav posebno pa smo bili zadovoljni s hrano. Saj je pa tudi bila velikaška sprememba. V Avstriji smo bili v strelških jarkih sestradani, da smo se komaj še okrog vlačili, a tu pa naenkrat toliko hrane, da nismo vedeli, kaj početi z njo. Ker nas je italijansko poveljstvo za nekaj časa smatralo za svoje zavetnike, vsaj tako so nam pravili, smo bili par tednov po prihodu v Rivo deležni enake hrane, kakršno so imeli italijanski vojaki. Dali so nam argentinskega mesa, dalje kave, velike količine riža, katerega je od začetka vojne nismo več videli, cigaret, cigar, vina in še razne druge dobrote. Dalje smo dobili vsak dan prav šeden hlebeček belega kruha, kateri nam je šel prav posebno v slast. Saj v Avstriji smo posebno proti koncu vojne pogrešali kruha. Kajti komas, katerega smo dobivali na fronti proti koncu vojne, je bil komaj še užiten. Koruza slabo zmlata, čez polovico pretgnana, to je bila krušna moka. Tudi najboljši peki iz take moke niso mogli speči dobrega kruha. Komaj je bil dva prsta visok in se je takoj zdrobil, da smo ga morali devati v skodelice. Največkrat so bile samo drobtine. Mesa nismo imeli in tudi drugih živinskih potrebščin je silno primanjkovalo. Res prav strahun. Vsakdanja hrana je bila tako zvani Drathverhau, kar pač dobro pozna vojak iz fronte. To je bila repa, korenje in pesa, vmes pa kakšna koleraba, na drobno zribano in na soncu posušeno. Če bi danes dali takšno hrano kakšnemu postopcu, bi nam najbrž zahrusil v obraz: To je pa za svinje, ne za ljudi! No, kaj smo hoteli, če pa ni bilo kaj boljšega. Tudi to je bilo moralno dobro biti, ker pač ni bilo nobene izbire.

Po dvoriščih kasarne smo razpostavili v vsak kot kuhinjo in naši kuharji so imeli dovolj opravka in dela, da so vse nasitili. Vsak vojak je dobil polno skodelico juhe. Pa kakšne! Zlica je stala pokoncu v juhi. Na takšno juho so bili namreč navajeni vojaki še iz predvojne

dobe. Seveda med vojno je bila takšna juha samo v začetku vojne, pozneje pa ne več. Kajti noben nima rad juhe, če plava v njej samo kakšen riž ali kakšna bilka. Juha mora biti gosto zakuhanu. In tu je bila. Nekateri so dobili toliko juhe, da je niso mogli pojediti in so začeli z riževo juho obmetavati kasarniški zid, kakor bi se šli zidarje. Takšni smo pač ljudje, kadar imamo vsega v izobilju. Nadalje smo pa meso in jajca tudi lahko kupovali ali zamenjali s kakšno drugo stvarjo, kakor n. pr. z usnjem ali tobakom. Nekateri so si prekrbeli mesa in jaje in potem so pričeli po dvorišču peči in creti, da je bilo veselje. Ker v prvih dneh našega prihoda v Rivo ni bilo še strogo določeno, kdaj moramo iti spat, so nekateri delali ponočne izlete v okolico h kmetom in prinesli kar cele košare jajc. Na vse zgodaj so potem otvorili celo trgovino z jajci in vinom. Prav veselo in zabavno je bilo življenje v Rivi, vsaj prve dneve.

Morda se bodo začele kakšnemu čitatelju sline cediti po takšnem brezskrbnem in zabavnem življenju. Morda bo kdo očital in rek: Potem naj pa še ujetniki pripovedujejo, kako se jim je slabo godilo. Doma smo stradali, a vam se je tako dobro godilo. Prav nič hudega vam ni bilo. Res, spocetka, prav nič. No pa smo prej mnogo trpeli, ko smo pa prišli v pravo ujetništvo.

Prav dobro smo se imeli, samo če ne bi nas mučilo domotožje in pa skrb, kdaj vendar gremo domov. Saj si lahko mislite, doma se že veselijo Jugoslavije in konca vojne, a brez nas, ki smo leta in leta trpeli na frontah, vedno v smrtni nevarnosti. Vsak dan smo postajali bolj nestrpni in pogosto spraševali italijanske častnike, kdaj bodo nas poslali naprej, namreč v Ljubljano. Oni so nam odgovarjali, da gremo domani ali dopodomani, to se pravi jutri ali pojutrašnjim. Če so katerega že tolažili, da bo jutri ali pojutrašnjim, je bil kaj malo za

Kitajci nimajo sposobnih voditeljev

Vatikansko uradno glasilo »Osservatore Romano« razmišlja o padcu Hankova na sledeč način:

Hankov je eno najvažnejših industrijskih in trgovskih središč Kitajske in so ga tudi imenovali kitajski Čikago. Pred vojno je n. e. sto šlo nad 800.000 prebivalcev in je bilo središče tekstilne industrije, železarske industrije ter ogromnih čistilnic za olje. Naravnost neverjeten je uspeh, ki so ga Japonci v kratkem času dosegli z zavzetjem Kantona in Hankova. V 14 dneh so dosegli večje vojaške uspehe, kakor prej v 14 mesecih. Poročila prihajajo, da je kitajska armada v razsulu, da je njen borbeni duh upadel in da se mnoge čete nočejo več vojskovati. To je tragično za armado, ki se je zelo dolgo, in reči je treba, da z uspehom upirala gotovo eni najboljših armad na vsem svetu.

Zdi se, da maršal Čankajšek ni pogodil prave vojne taktike. Njegova osnovna misel je bila, da se počasi umika v notranjost, kar naj bi raztegnilo vojno fronto, oddaljilo sovražnika od izhodnih oporišč in ga utrudilo.

Ta taktika bi bila dobra, ko bi še živeli v dobi Napoleona. Toda danes tehnika s čudovito lahkoto zmaga silne razdalje, in viden je, kakor da Čankajšek s to bistveno okoliščino ni računal. Čankajšek bi uspel, če bi mogel prisiliti Japonce, da se bojujejo še več let. Toda zadnji njihovi uspehi so pokazali, da bo vojna prej končana.

Drugo zmotno so vojaški poveljniki kitajske armade napravili s tem, da niso prav nič računali z možnostjo japonskega napada od juga. Udarec na Kanton jih je zato popolnoma zmedel in odrezal kitajsko armado od najvažnejšega dovoza za orožje.

Kitajski vojak je dober, poštvovalen in zelo hraber. To je neštetočkrat pokazal v sedanjih vojni. Toda v njem je prišla padati vera v sposobnost svojih voditeljev. Vendar pa sedaj po padcu Hankova in Kantona vstaja vsaj eno upanje: da bo kmalu prišlo do miru in prav je tako, kajti preveč krvi je že bilo prelito v strahotni borbi dveh bratskih narodov.

nedelja je bila zanj veliko veselje. Rad je pristopal k mizi Gospodovi, bil je otroško pobožen, kot da bi slutil, da ga bo zadela kap. Obema družinama naše globoko sožalje! — Na dan Vseh svetih popoldne se je tudi letos izvršila prav lepa žalna svečanost pri spomeniku padlih vojakov. Krasen govor je imel in ga občuteno podal načelnik fantovskega oddelka br. Alojzij Salnič. — Tukajšnja JRZ se živahno pripravljajo za volitve, saj pa tudi lahko z vso gotovostjo računamo na zmago, ko ima za svojega kandidata samega ministra dr. Kreka. Njegov namestnik pa je župan Likar. Kar bo zanimalo naše volivce, to bomo sproti sporočali, zlasti v času, ko bo volivna borba v največjem razmahu.

Cerkije pri Kranju. Načrt arh. Plečnika za preureditev našega pokopališča je uresničen. Zato je bil pogled na preurejeno in okrašeno

pokopališče ob letošnjem prazniku Vseh svetnikov nepričakovano lep ter napravi na človeka veličasten in resnoben vtis. Vsi vemo, kdo ima največ zaslug pri izvršitvi tega dela, kateremu moramo biti iz srca hvaležni za vse napore in trud, da je počivališče naših rajnih, ki bo enkrat tudi naše, dobilo tako dostojno lice. — 30 metrov dolg propust za potok Voščo na Zgornjem Brniku, ki ga je gradil okrajni cestni odbor, je gotov. Delo je stalo čez 80.000 din in je za splošnost kot za okolico zelo koristna pridobitev.

Šmartno pri Litiji. Čas občnih zborov je tukaj. Tudi pri nas so se vse organizacije po krajšem počitku na novo prebudile k društvenemu življenju. Imeli smo občni zbor fantovskega oddelka. Odsek je v pretokletu letu lepo deloval in gre zasluga za to predsedniku aka-

demiku Jošku Kosu. — Imeli smo tudi občni zbor Prosvetnega društva: v začetku občnega zbora je govoril dekan g. Gornik ob 20. letnici Jugoslavije. Po govoru je pevski odsek zapel »Slovenec sem«. V bodočem letu se bodo pripravljali prosvetni večeri. Dramatski odsek pripravlja dramo »Igra življenja«.

Sv. Andraž v Haložah. Pretoklet dni je bil pri nas shod JRZ, ki ga je imel Marko Kranjc, tajnik JRZ v Mariboru. Govoril je o našem gospodarskem in političnem položaju. Posebno je poudarjal, kako nujno potrebno je za Haložane, da se zgradi velika zadružna klet v Ptuju, za katero sta že nakazali država in banovina lepe vsote. Kakor smo že večkrat poročali na tem mestu, je vino glavni pridelek revnega haloškega prebivalstva, ki ga mora velikokrat prodajati po sramotno nizki ceni raznim vinskiim trgovcem in gostilničarjem. Upamo, da vsega tega ne bo, ako se bo ustanovila dobro urejena zadružna klet. — Za volitve vlada veliko zanimanje. Haložani bomo pokazali, da nismo »mačkovič«, ki se sedaj bratijo s priganjaci in jevtičevimi pofovci, ki so pred tremi leti proglasili dr. Mačka za veleizdajalca in ga dali za pol drugo leto v zapor. Mi bomo dne 11. decembra glasovali za listo JRZ in za kandidata Marka Kranjca.

Leskovec pri Krškem. Še precej mir smo imeli prošle poletje pred tatovi. Zadnje tedne so tatovi vdrli na Drnovem pri Venuetu Francu ter pobrali in odpeljali obleko vseh družinskih članov. Toda orožniki so kmalu našli sled za tatovi in jih vtaknili pod ključ, drugi pa, upamo, da jim bodo sledili, kajti dognano je, da jih je bilo osem. — Na Bregah je bila pokradena kuretnina pri Janezu Jančarju in Antonu Zlobku, skupaj 25 glav. Na Mrtviškem brodu, ki je kaj dobro služil za skritven prehod proti Zagrebu, je iz veterinarskih razlogov vsak prehod prepovedan do nadaljnjega. — Na dan Lukeževega sejma je zadela kap Janeza Kranjčiča, posestnika iz Kobil. Odpeljali so ga takoj v krško bolnišnico, kjer pa mu niso mogli nič več pomagati in ga je smrt rešila mučnega stanja. Mož je bil član katoliške akcije in se je točno udeleževal mesečnega obhajila. Večni mir njegovi duši!

Št. Jernej na Dolenjskem. Naša župnija je v soboto, dne 5. novembra ob 6 zvečer sprejela novega župnika Franca Cerkovnika. Posamezna društva so se mu poklonila in ga prav iskreno pozdravila. Želimo novemu župniku, da bi dol-

dovoljen, kajti vedel je, da najbrž še ne bo tako kmalu.

V pristanišče v Rivi je iz mesta Peschiera po ladjah prihajal provijant za italijansko armado. To delo so opravljali italijanski vojaki. Kmalu so se pa spomnili nas in si mislili, saj imajo vendar ujetniki čas, oni naj delajo in opravljajo težko pristaniško delo. In res! Italijansko poveljstvo se je obrnilo na naše polkovno poveljstvo s silno vljudno prošnjo, če bi morda prišlo kakšnih 50 naših vojakov v pristanišče delat. Ker je bila prošnja italijanskega poveljstva tako silno vljudna, se seveda naše poveljstvo ni moglo upirati tej prošnji in že naslednji dan je šlo kakih 50 vojakov na delo. Čez par dni je prišla zopet prošnja še za 50 vojakov, nekaj dni nato za 100 vojakov, pozneje za 400 vojakov in končno po kakšnem tednu so morali vsi naši vojaki na delo v pristanišče ali pa so morali iti strelske jarko zasipati, katerih je bilo v okolici Rive dovolj. Časniki so pa nadzirali vojake, da so pridno delali.

Sicer je bilo to delo težko in deloma tudi nevarno, saj je bil pri zasipanju jarkov ubit Janez Bradač iz Begunj pri Lescah, vendar je bilo zraven mnogo zabave in smeha. Italijanski vojaki, to se pač razume, saj so izvajali velikansko zmago, so hoteli imeti tudi nagrado in plačilo za svoje žrtve. To plačilo je obstojalo v tem, da so bili v tistih dneh italijanski vojaki pijani kot kanom in velikokrat niso prav nič vedeli, kaj delajo in kje so. Toda tudi naši fantje so hoteli imeti korist od tega in se veselili z Italijani, ter se okoristiti z zmago. Vojaki so bili zaposleni z razkladanjem velikanskih sodov vina. Prav kmalu so se pojavili mali svedrovi, s katerimi so v skladišču hitro prevertali sod in slamco v ustva ter so začeli vleči, da je bilo le kaj. Nadalje je prihajal z ladjami ameriški prepečenec v velikih pločevinastih zabojih. Ker jih ni bilo tako lahko odpreti,

se je dogodilo, da se je vojak z zabojem na rami namenoma spotaknil in padel z zabojem na tla, ki se je pri tem razbil in dobri prepečenec se je vsul pot leh. Kdo bi pri tem držal roke križem, treba je bilo pobrati. Italijani, ki so bili ginjeni od velikanske zmage, takih stvari seveda niso videli. Nadalje je prihajala ogromna količina moke. Vojaki so nosili moko iz ladij na vozove in jo vozili v neko skladišče izven mesta. Kotičajz je bil Italijan, ki je velikokrat ginjen od dobrega chiantija na vozu zadrževal. Ne bodi nemaren! Naša fanta sta spremljala voz, in ko je bila ugodna prilika, ko je italijanski vojak dremal na vozu, sta hitro zagrabila vrečo za ušesa in že je bila vreča moke za živo mejo. Pozneje, ponoči, so pa prišli vojaki, odnesli vrečo in šli v okolico in prodajali fino moko okoliškemu prebivalstvu. Ker je bilo v prvih tednih vse bolj domače, niso šli vreč, katere so naložili na voz, zato tudi pri skladanju niso par vreč prav nič pogrešili. Ko je minulo prvo navdušenje, so seveda tudi Italijani postali bolj previdni in oprezni ter so bili takšni manevri bolj otežkočeni.

Upam, da se ne bo morda kdo pohujševal nad tem. Če so prej nas učili, naj se sovražniku napravi kolikor mogoče škode, in to tudi tedaj, ko pride vojak v ujetništvo, je pač razumljivo, da si zaradi tega nismo delali težke vesti.

Tedni so tekli naprej, a mi še nismo nič vedeli, kaj bo z nami. Nekateri so nas tolažili, naj še nekoliko potrpiamo, ker bomo šli kmalu domov, drugi so pa bili bolj elabji preroki ter napovedovali, da bomo šli v ujetništvo kam v sredino Italije. Da ni takšno prerokovanje na nas nič kaj dobro vplivalo, si lahko mislite.

(Dalje prihodnjič.)

Maček in miške

Čudne danes so zmešnjave, ki povzročajo težave: maček prej lovil je miši tam po polju in po hiši; zdaj pa miške nanj prežijo. Miške mačka zdaj lovijo. Miške mačka pod goro — dobro v sili je tako!

»Kaznovani stari grešniki vrabci čivkajo na strehi. Miške z mnogimi imeni, nihče zanje se ne zmeni. Pa so skrile svojo jezo in stopile v novo zvezo miške z mačkom pod goro — dobro v sili je tako!

»Jeenese, nekoč državna, vemo, da je bila slavna; kaj bi še o tem dvomili, saj so mrtvi jo volili! — Slava se je razkadila, vdano se je priklonila miška mačku pod goro. Dobro v sili je tako!

Res ne gre nam v trde buče, da se svet pravilno suče; morda se pa starcu meša ali pa v tečajih peša. — Hude zime se je bati, ker se danes ljubko brati miška z mačkom pod goro — v skrajni sili je tako!

V vsako katoliško hišo, spada katoliški časopis!

ko let ostal pri nas in skrbel za naše duše in tudi umske potrebe. Saj dela v tako obširni župniji, kakor je šentjernejska fara, bo dovolj. Bog živi novega župnika! — V noči od srede na četrtek smo imeli požar, ki je uničil gospodarsko poslopje posestnika Janeza Švala iz Gor. Vrhopolja. Škode je okrog 50.000 din. Za požigalec ni sledu. Vse prijatelje lepe knjige opozarjamo, da je naša knjižnica dobila v zadnjem času mnogo novih knjig. Pridno segajte po njih! Knjige se izposojajo vsako nedeljo od 9—10 dopoldne.

Veliki Gaber pri St. Vidu. V noči od nedelje na ponedeljek je nastal požar pri Čamptu v Velikem Gabru. Pogorela sta hlev in skedenj. Domači in šentviški gasilci so bili kmalu na mestu in zabranili, da se ni vnela tudi hiša.

Štirideset poročnih let

Drugod po župnijah obhajajo zlate godove v zlatih porokah, pri nas na Ježici pa nikakor ne moremo priti do zlate poroke. Pa ne kakor da bi naš posavski kraj ne bil dovolj zdrav in sončen, saj si še drugi ljudje hodijo zdravja in sonca iskat na Posavje. Toda naši posavski ljudje se s pridnim delom utrudijo, upelajo in zdelajo pred časom. Zato se ne čudimo, da mož in žena v neprenehljivem delu le redko kdaj dopotujeta do zlate poroke. Veseli smo torej že, če dopolnita deset manj ko petdeset poročnih let. Tak svoj poročni spominski dan sta obhajala 6. novembra Franc in Antonija Sitar v Stožicah št. 7, prav na Zahvalno nedeljo. Želela sta, da bi dočakala vsaj 40 letnico svoje poroke. To se je sedaj zgodilo.

Vendar tudi ob tem lepem spominu veselje ne more biti popolno, ker je žena že skoraj dve leti predana boleznim v nogah, pa tudi možu se že ustavlja korak pri daljši hoji. Predana tem neubežnim slabostim sta vendar oba Bogu vdana in hvaležna za svoj štiridesetletni poročni praznik. Ne krepi jih sama zavest, da sta v svojih zdravih letih spolnjevala svojo dolžnost za dom in družino, za občino in cerkev, marveč tudi zavest, da sta v tem duhu vzgajala in vzgojila tudi svoje otroke. Molitev in delo je bil v Sitarjevi hiši vsak čas vodilo in pravilo življenja. To dvojje je ohranilo družini blagostanje in ugled pred ljudmi. Pa tudi še sedaj v svojem bolečnem stanju vodita z vso očetovsko in materinsko skrbjo vse gospodarstvo in gospodinjstvo. In kakor sta svoji družini v ljubezni oče in mati, tako sta sama sebi mož in žena v lepi in zgledni zakonski edinosti. Tak zgled štiridesetletnega vestnega in vernega zakonskega življenja, vzbuja tudi nam iskreno željo: Bog ju ohrani še mnogo let! Saj če On hoče, se mora tudi daljša bolezen umakniti zdravju. In potem pride Sitarjeva zlata poroka!

Za slovesno priliko štiridesetletne poroke jima je prijatelj »Domoljub« in hvaležen prijatelj Sitarjevega doma v Stožicah žložil sledečo spominsko pesem, ki more podati zdravo misel vsaki hiši:

Kakor sončna zarja
vse življenje njemu se ustvarja,
kdor ne zabi večnega Vladoarja.
Pa naj z žezlom se kraljevim diči,
ali s plugom se ukvarja:
kakor sončna zarja
vse življenje njemu se ustvarja,
kdor ne zabi večnega Vladoarja.
Pa naj skrb in solza se prikrade,
lepša milost sije mu z oltarja:
kakor sončna zarja
vse življenje njemu se ustvarja,
kdor ne zabi večnega Vladoarja:
pa naj smrt ga nese za pogrebom
kot ratarja ali kot cesarja. —
Bog ohrani našo gospodinjstvo,
Bog ohrani tudi gospodarja!
Kakor sončna zarja
naj življenje Vama se ustvarja:
pozabila nista in ne bosta
večnega Vladoarja.
To je želja Vajinega gosta.

Učinek sivih las. A.: Od kdaj pa ima tvoja žena črne lase? Saj je bila vendar plavolaska. — B.: Odkar je začela dobivati sive lase.

Hudo je čakati, Snubec: Zakaj mi pa danes ne želite obljubiti, da postanete moja žena? — Izvoljenka: Počakati morate še. — Snubec: Jaz bi že čakal, toda moji upniki nočejo...

Laporje pri Turjaku je pogorelo

Ljubljana, 8. novembra.

Ze snoči so se širile vesti o strašnem požaru, ki je včeraj okoli 3 popoldne zajel mirno naselje Laporje, ležeče med Turjakom in Rasico. Laporje je vasica, ki šteje vsega devet hiš. Poleg so gospodarska poslopja. Večidel so hiše krite s slamo, prav tako hlevi in kozolci. Naselje je drugače revno in se ljudje bore za svoj obstanek.

Včeraj je bil v Velikih Laščah velik jesenski živinski sejmič, ki je bil od vseh strani dobro obiskan. Tudi mnogi Laporčani so krenili že zgodaj dopoldne na sejm v Velike Lašče. Drugi, zlasti ženske in odrasli otroci, pa so šli v gozdove grabit listje, ker je bil izredno lep in sončen jesenski dan. Laporje je popoldne skoraj izumrlo, le otroci so se po vasi igrali. Doma po hišah pa so ostale le stare ženske.

Nenkrat okrog 3 popoldne so začeli otroci klicati na pomoč. Po vasi so se šli obupni klicati: »Pri Mavcu gor!« Na slamanati strehi se je pokazal velik rubež, ki je kmalu objel vsa streha. Razvijal se je silovit požar, ki ga je podpihoval še veter. Ženske in otroci si niso vedeli pomagati. Na vse strani so tekali in klicali mimoidoče sejmarije na pomoč. Mavčevi otroci so bili v veliki nevarnosti, kajti bili so doma zaklenjeni v hiši. Z največjo težavo in nevarnostjo so jih rešili. V splošni zmedenosti so pozneje ljudje začeli pogrešati malega Franceka. Širile so se vesti, da je najbrž zgorel. Francek pa je stekel iz vasi in je ostal pri življenju.

Siromašnim Laporčanom so takoj prihiteli na pomoč gasilske čete s svojimi brizgalnicami iz Velikih Lašč, Ponikev in Skočjana. Vas je na vodi zelo siromašna. Leži na levi strani glavne ceste na strmini, kmalu za velikim turjaškim klancem. Gasilci so imeli silne napore, kajti voda iz vodnjakov je bila kmalu izčrpana. Ljudje so skušali rešiti, kar se je dalo, toda mnogim je vse zgorelo. Ostalo jim je le to, kar so imeli na sebi. Posestniku Francetu Zrcu je zgorelo 600 din gotovine, posestniku Alojziju Struklju pa 500 din. Tudi drugim posestnikom so zgorele manjše vrste denarja.

Iz vseh okoliških naselij so ljudje hiteli, da bi pomagali nesrečnim Laporčanom. Turjačani, Laščani in drugi so nesrečnejšem skušali pomagati, kakor so mogli in znali. Ljudem se je v največji požarni nevarnosti splošno posrečila rešitev živino, zgorelo je več perjadi in ena svinja.

Gasilec, ki se posrečilo popolnoma ogenj pogasiti šele davi okoli 4. Turjaški orožniki so takoj prihiteli v Laporje, da so vzdrževali red in tudi nadzirali gasilsko akcijo. Kakor je sedaj doznano, je izključeno, da bi bili otroci zažgali. Te vesti so se sprva povsod širile. Ogenj je nastal po verjetni kombinaciji na ta način, da so iskre izpod kotla, kjer se je kuhala svinjska krma, živignile v dimnik, kjer so se vnele saje in so nato iskre padle skozi dimnik na slamnat streho, ki se je zaradi suhega vremena kaj naglo vžgala.

Največjo škodo imajo zaradi tega strašnega požara naslednji posestniki:

Mavec Alojz, na katerega strehi je izbruhnil ogenj in katerega otroci so bili v veliki življenjski nevarnosti, dalje France Zrnc, Alojzij Strukelj, Marija Strukljeva, Stefan Zelnik, Alojzij Gruđen in Ivan Meglen. Zadnji je krojaški mojster. Ogenj mu je uničil tudi za 12 oblek raznega manufakturnega blaga. Tem posestnikom je zgorelo vse. Danes so njih prijazni domovi postali prave razvaline.

V nevarnosti so bile proti večeru še tri, nekoliko v stran stoječe hiše. Dve hiši sta že začeli goreti. S prav gigantskimi napori in tveganjem življenja se je požrtvovalnim gasilecem naposled posrečilo, da so te dve hiši za silo rešili. Popolnoma nedotaknjena od ognja je ostala samo ena hiša.

V veliki nevarnosti so bili mnogi vaščani. Žena posestnika Francea Zrnca, Klotilda Zrnečeva, rojena 3. junija 1887., je s polja tekla proti domu. Z glavne ceste je krenila proti vasi. Doma je hotela rešiti vsaj denar. Ko je pritekla do hiše, je padel na njo velik goreč tram. Bila je v smrtni nevarnosti. Ljudje so jo potegnili izpod trama. Bila je že vsa v plamenih. Odnegli so jo skoraj nezavestno, ko so ji pogasili gorečo obleko, izven vasi.

S Pečnikarjevim avtobusom, ki vozi na progi Ljubljana-Velike Lašče-Bloke-Stari trg, je bila Zrnečeva davi ob 8 prepeljana v splošno bolnišnico, kjer so ji na dermatološkem oddelku nudili prvo zdravniško pomoč. Zrnečeva je močno opečena po glavi, zgoreli so ji skoraj vsi lasje, po rokah in prsih. Med vožnjo je v presledkih tarnala:

»Ob vse smol! Kar imam na sebi, to mi je ostalo! Vsi smo revež!«

Danes dopoldne so že prišli zastopniki nekaterih zavarovalnic. Ljudje so bili zavarovani za malenkostne zneke. Po splošni cenviti računajo, da presega celotna škoda nad 300.000 din.

Uvedena bo od strani občine Turjak in ostalih korporacij pomožna akcija, da pomagamo tako hudo udarjeni m. Laporčanom

Bliza se čas raznih nakupov za družino, dom in gospodarstvo

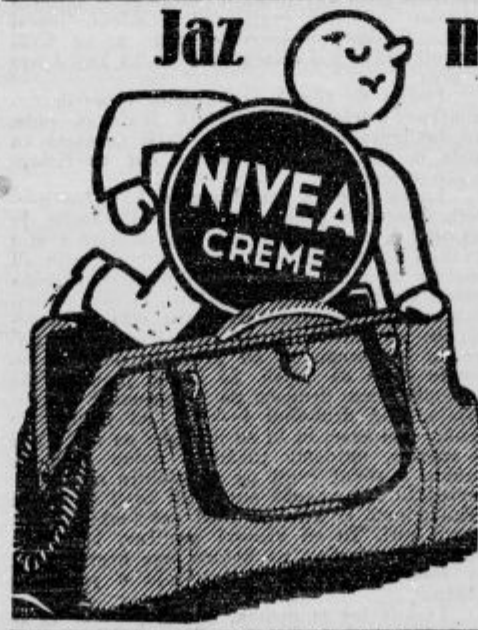
nudi Vam po konkurenčnih cenah: Vse vrste gornjega usnja in podplatov. Vse vrste oblačnega blaga; moderne šofe za obleke, svile, žamete, caige, klobuke, srajce, nogavice, krovte, flanelaste odeje, kose.

Velika izbira. — Najnovejši vzorci. Potrežba solidna!

Ivan A. Grosek - Trebnje
trgovina z mešanim blagom.

V vsako hišo Domoljuba!

Jaz

moram biti v vsaki
ročni torbici!

Ravno ob vlažnem in mrzlem vremenu je nujno potrebno, da imate pri sebi Niveo, da si morete poljubno večkrat namazati kožo z Niveo. S tem zagotovite svoji koži trajno varstvo pred vplivom slabega vremena in si ohranite mladostno, svežo in zdravo barvo.

P I S A N O P O L J E

Kmečka stanovska izobrazba

Kmečka kultura

Pod kulturo razumemo neko mero vneme in arčne izobrazbe, ki jo ima ali posameznik ali skupina. Ta izobrazba mora imeti — se razume — neka zunanja razstavna znamenja, po katerih jo ocenjujemo (n. pr. pri narodu odtotek pisarnih ljudi, stopnja razvoja umetnosti, znanosti itd.). Če se pogosto govori o kmečki kulturi, mora ta imeti nekaj vprav svojkega, posebnega, značilnega. In res ima! To pa v posebnih oblikah, ki izhajajo iz svojkega kmetovega mišljenja, čustvovanja in stremjenja.

Kdor kmečke ljudi od blizu pozna, bo priznal, da je njihovo mišljenje precej drugačno od n. pr. mišljenja meščana, delavca ali trgovca. Zemlja in njene skrivne moči, ki se ponavljajo v rednih obdobjih leto za leto, dajejo kmetu ustaljenost in temeljitost v mišljenju. Mestni ali delavski človek je zaradi svojega drugačnega okolja bolj vihrav, nagel in površen v svojem ravnanju, naglo ga kaj spravi iz ravnotežja, dočim je kmet počasnejši, preudarnjši, zato pa temeljitejši. Kmečki človek ve malo iz knjig in časopisov ali razgovorov, veliko pa iz lastne izkušnje; njegovo obzorje je zato razmeroma ozko, pa globoko. Kar ve, ve dobro. Zaupa in verjame nerad, toda kadar in komur zaupa, mu popolnoma. Iz teh in podobnih lastnosti v mišljenju izhaja neka konservativnost (po slovensko bi rekli starokopitnost), ki je tipična poseja kmečkih ljudi. In ravno ta privrženost staremu je ona dragocena lastnost, ki na kmetih ohranja kot svoje vse one pridobitve na raznih področjih človeškega udejstvovanja, katere so si kmečki ljudje po svoje prirojavili in nato za svoje sprejeli. Če govorimo o zakladih narodne poezije, narodne pesmi in drugih narodnih umetnosti, mislimo ravno ta to svojino kmečkega stanu. Noben umetnostni zbiralec ali zgodovinar ne bo iskal tipične ljudske umetnosti v mestih, po tovarnah itd., ampak na deželi med kmečkim ljudstvom.

Toda sedanjí tok in način življenja, ki vztrajno prodira a civilizacijo in kulturo iz mest na kmete, zaničujejo ohranjanje starega kakor nekaj zastarlega in nemodernega, je smrtni sovražnik zgoraj naštetih dobrin. Skupno s preziranjem in uničevanjem starega se počasi spreminja — nekako modernizira v slabem pomenu besede tudi mišljenje kmečkih ljudi, ki se odmika od temeljite, preudarne ustaljenosti, tipične avtoritativnosti in se pogreza v brezoblično, svetovnjaško brezizraznost. Ta pogubna bolezen ima že mnogo vidnih znamenj: Le pogledimo n. pr. po kmečkih hišah, pa bomo našli marsikje po mestjansko skrajno neokusno izdelane kose pohištva, ki etrahotno kazijo lice hiše in so za kmečke potrebe nepripravni — stare lepe akrine in omare so pa med staro šaro pod strahom... Le ozrimo se po novih hišah, ki jih postavljajo že tudi kmetje v slogu in obliki, ki je čisto mestna, pa nas bo spreletel strah, da v teh in takih »vilah« ne bo mogel več rasti rod, ki bo ohranjal dragocene zaklade kmečkih hiš. Pa poglejte, kako se danos kmečka mladina neokusno po mestno oblači! Modne norosti, ki so jih mestjani že davno zavrgli, najdejo pot na kmete, stanejo lepe denarce pa iz zalih kmečkih deklet in korenitih fantov napravljajo smešne figure. Vprašajmo se: zakaj to? Odgovor je blizu: Kmečka kultura izgineva. Ta pa gine zato, ker naših kmečkih ljudi, zlasti mladine, ne učimo, da bi bili ponosni na svoje, na kmečko; s drugo besedo, ker jim ne dajemo stanovske izobrazbe, da bi znali ceniti, kar je kmečko, ne pa letati za vsem, kar ni kmečko. Ker jih ne učimo kmečkega mišljenja, ki raste iz stanovskega okolja, ampak jim vcepjamo brezizrazno tujo navlako. Takšno pogubno delo mora roditi žalostne sadove. Že ljudska šola začne, potem gre pa brez prestanka dalje. Z nastopi, prireditvami, igrami, veselnicami točno posnemamo me-

sto — nič čudnega, če pridelujemo pomeščenjene kmete, ki imajo na kmetih komaj še roke, misel in srce pa je daleč proč!

Tudi srce! Tudi čustvovanje in hodenje.

Kmečko delo prevzema celoga človeka. Ne samo njegovih žuljavih rok, marveč tudi čuteče srce, za katero je vse polno lepih doživetij in razum — duha, ki ima vedno dovolj snovi za duhovno zaposlitev človeške osebe. Nobeno opravilo, pa naj bo v primeri s kmečkim še tako na videz vzvišeno, ne nudi človeku tako vsestranske zaposlenosti kakor kmečko. Toda človek se mu mora posvetiti brez pridržka; zemlji se mora približati z ljubeznijo, ne z nejevoljo in srdom; živino je treba oskrbovati brez grenke misli v srcu, da brodiš po gnoju zato, ker ne moreš doseči lepše in lažje zaposlitve — ker si pač obsojen na garanje na kmetih. Tako razpoloženemu človeku ne uspeva prav živina, ne rasto mu prav pridelki na polju — skratka: kmetovanje terja od človeške osebe vse kar ima — tudi in morda v prvi vrsti srce in voljo.

Če bi šel danes kdo od hiše do hiše po kmetih, pa bi spraveval mlajše ljudi, ki bodo jutri ali popitrušnjem dobili v roke kmečke grunte, ali bi ne pustili takoj kmetovanja, če bi se jim odprla prilika za delo recimo v tovarni, kako bi se glasili odgovori? Bati se je, da skrajno neugodno za kmečko delo. Ali je temu dejstvu iskati vzroka in krivde samo v slabih gospodarskih razmerah kmečkega stanu? Reči je treba, da ne. Ali danes ne zaposli kmečko delo več vsega človeka kakor nekaj? To pač, čeprav je marsikatero delo že prevzel stroj — ali v olajšanje kmetovalčeve, da je njegovo delo manj naporno. Kje je potem jedro sedanjega nepovoljnega položaja v tem oziru?

Naše škodljive rastline

»Kaj? Kako?« se bo začudil ta ali oni med našimi bralci. »Tudi leska naj bi bila gozdom v kvar?« Niso si vsi edini v tem, naj li lesko pristejamo koristnim ali škodljivim grmom. Toda korist, ki jo imamo od nje, ni tolikšna kakor škoda, ki jo povzroča v gozdu. Brez dvoma bodo otroci z veseljem pozdravili naš sklep: »Proč z lesko!« — saj ima ta ali oni porodnež pač le prečesto priliko uganiti na svoji koži, kaj je to, o čemur poje narodna uganka: »Pozimi cveti, poleti zeleni, jeseni rodi.« Pa spet bodo otroci tisti, ki se bodo zavzeli zanj, saj jim grede lešniki kaj dobro v slast.

Dočim so včasih iz okroglih leskovih pogankov izdelovali obroče za škafe in sode, so dandanes to opustili, pa rajši nabijajo na sode in škafe železne obroče. Pač pa čislajo lesko rešetarji.

Leska je prva izmed grmov, ki začne cveteti, davno še preden se je razvilo listje. Je namreč vetrocvetka, to se pravi, da njen cvetni prah, s katerim človeka, ki se cvetoče veje ali mačice dotakne, tako bogato potrese, raznaša veter. Če bi bili listi že razviti, bi bilo prenašanje cvetnega prahu po vetru zelo otežkočeno, če ne nemogočeno. Te mačice so se naredile že jeseni, in ko je listje odpadlo, so ostale same na vejah. Že konec januarja, če je topla zima, drugače pa v februarju se razvijajo. Pod drobnimi luskami, od katerih je vsaka cvet zase, in ki so nabrane na tenki niti v mačico, najdemo prašnice, polne cvetnega prahu. P-stični cveti pa so globlje na vejah. Izgledajo kot nekaki popki ali brsti in so na vrhu odprti, iz njih pa moli več tenkih škrilastih nití. To so vratovi pestičev, ki nosijo majhne bradavice, na katere love cvetni prah. In lešniki! Lešniki se razvijajo v jeseni iz plodnic.

Leskov les je mehak, nežen, prožen, da se lepo klati, ni pa trpežen. Uporabljajo ga za

Ženin

Mladost ti v večnost tone
na poti pred oltar. —
Zdaj moč si, ki ne klona,
kot brast stoji vsekdar.

Prištet med gospodarje
z nevesto greš domov;
smehljaš poročne zarje
ti sije v blagoslov.

Za kruh sejal boš zrnje,
raz čelo lil bo znoj.
Življenje — cvet in trnje,
skrbí — komarjev roj.

Ob tebi je nevesta,
izbrana za pomoč,
da ne zaide cesta
ti kdaj v megleno noč.

Ne straši se trpljenja,
ne truda, ne gorja;
najtežji križ življenja
ustvarjen je za dva.

Spet pridemo do ugotovitve, da v premenjnih ozir. sploh nobeni stanovski izobrazbi in vzgoji. Za človeka, kakor je kmečki, ki je malo sveta videl in malo njegovih navideznih dobrot okusil, so mamljive slike lepote življenja po mestih in industrijskih krajih začuda vabljive. Kajti gledane od daleč in od ene same strani so zares mikavne: v mestu življenje pri lahkem, na kmetih v trudu in znoju, tam udobnosti vse polno, tu nič, tam zabav nič koliko, tu brez njih itd. In če se kmečki mladini prikazujejo slike meščanskega in delavskega življenja le od lepe strani, je prav gotovo, da bo prej ali slej začel snati življenje in delo na kmetiji kot nekakšno preklestvo, ki je samo za cne ljudi, kateri si drugače pomagati ne morejo. V tem oziru ima prebvalčno delo stanovska vzgoja in izobrazba, iz katere zajema kmečki človek posebno stanovsko zavednost, da je na svoji poklic ponosen, ker pozna tudi drugo, nelepoto plat življenja od kmetije.

obroče, rešeta, košare, pletenice in slične izdelke. Mladike z mačicami radi vpletajo v butare. Znana pesem pripoveduje, da je bila »Marjetica iz križov ukradena. So bili botri nespametni, de so se vprijanili, na križji pot me postavili, ni svetga križa storilic. Zato jo je ugrabil Terdoglav in jo odpeljal v svoj »pusti grad, ki nima nobenih vrat«. Tam je bila zaprta pol leta, nakar je prišel na grad fantič mlad, kateremu je Marjetica zaupala, kako jo bo rešil. Takole pravi:

»Pernesi olkove križe trfi,
K' so cvetno nedeljo v cerkvi bli;
Tri leskove šibece,
K' so vse enga leta rašene,
K' so cvetno nedeljo žegnane,
Z vsako trikrat vdaru boš,
Potlej Marjetico rešu boš.

Tam, kjer leska ne dela nikake škode, jo moremo brez vsake težave pustiti. V gozdu pa nima mesta.

Iz naših društev

Poljane nad škofjo Loko. Društveno življenje se je poživilo z nastopom jeseni. Zadnjič smo z velikim uspehom uprizorili pod spretnim vodstvom našega novega g. kaplana dramo »Živ pokopanc«. Sedaj pripravljamo za spremembo — za smeh in kratek čas — igro »Dva para se ženita«. Fantovski večeri so odlej zopet redno vsak četrtek ob 8 po načelu združitve prijetnega s koristnim. Vabljeni vsi dobromisleči fantje. — Poslužuje se tudi naše knjižnice. — Vae bi bilo lepo, samo nekaj nam še manjka — prosvetni dom. Upajmo, da se nam bo tudi ta želja izpolnila. Krepko bo treba poprijeti, pa bo šlo. — Volivni shod bomo imeli na god sv. Martina, ko je pri nas sejem. Govoril bo naš priljubljeni kandidat g. ravnatelj Dolenc.

Dopisi

št. Andraž pri Velenju. Že dolgo niso bili grobovi na našem pokopališču tako okrašeni. Kakor letos o Vseh svetih. Prelep je bil pogled na prostor, ki je bil poln cvetja ter obdan z novo ograjo. — Bliza se nam zima z naglimi koraki. Da ljudi ne preseneti s snegom, spravljajo ljudje z vso naglico zadnje poljske prideleke domov. In v teh dneh je Gora Oljka polna veselih ljudi, ki grabijo steljo za živino, da bo lahko pozimi na suhem in gorkem. Vesel smeh mladih grabljic ter vriski fantov, ki vlačijo mreže po drhah k cesti, se razlega daleč v dolino. — Mnogi že mlatijo ajdo, ki pa je letos slaba, ker jo je vzela slana ob koncu septembra. Posebno nižinci je ne bodo imeli nič. — Jako zadovoljni so letos tisti sadjarji, ki imajo sedje naprodaj, saj ima vendar enkrat primereno ceno in vsi znaki kažejo, da se bo še dvignila. Zato še nič ne hitijo s prodajo.

Bohinjska Bistrica. Kmečki zvezi Boh. Bistrica in Boh. Srednja vas sporočata, da še niso bili dvignjeni dobiski, ki so zadeli na naslednje številke:

71	18	73	81	269	270	271	242	310
393	433	698	690	669	1095	1090	1036	1165
3194	1300	1565	1587	1630	1662	1633	1745	1741
1747	1825	1850	1969	2157	2389	2553	2656	2922
2963	3191	3161	3213	3319	3640	3789	3942	3932
4061	4038	4412	4546	4656	4727	4711	4726	5044
5056	5114	5190	5113	5386	5381	5419	5463	5464
5572	5533	5752	5755	5773	5774	5720	5836	5864
5996	5981.							

— Dobitki se dobijo vsak dan od 8 do 12 dopoldne v sirarni v Boh. Bistrici. Dobitki, ki ne bodo dvignjeni v teku enega meseca, zapadejo v korist krajevnih kmečkih zvez. — Odbor.

RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13.15 Cas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Cas, vreme, poročila, spored in

Četrtek, 10. nov.: 18 Radijski orkester. 18.40 Slovensčina za Slovence. 19.30 Nacionalna ura. 20 Radijski orkester. 21.10 Češka glasba. 22.15 Radijski orkester. — **Petek, 11. nov.:** 11 Solška ura. 13.20 Radijski orkester. 18. Zenska ura. 18.20 Plošče. 18.40 Francosčina. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Izseljeniška poročila. 20 Radijski orkester. 22.30 Plošče. — **Sobota, 12. nov.:** 13.20 Plošče. 17 Otroška ura. 17.50 Pregled sporeda. 18 Radijski orkester. 18.40 Gorjuše in Gorjuši. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Beseda k prazniku. 20 O zunanjih politiki. 20.30 Dolenjsko martinovanje. 22.15 Radijski orkester. — **Nedelja, 13. nov.:** 8 Radijski šramel. 9 Napovedi, poročila. 9.15 Prenos cerkvene glasbe. 9.45 Verski govor. 10 Radijski orkester. 11.30 Lahka glasba. 13.20 Pevski kvintet. 14 Plošče po željah. 17 kmetijska ura. 17.30 Plošče. 18 Strah v koruzi. Kmečka zgodba. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Radijski orkester. 21.15 Samospeli in dvospeli. 22.15 Radijski orkester. — **Ponedeljek, 14. nov.:** 13.20 Radijski orkester. 18 Zdravstvena ura. 18.20 Plošče. 18.40 Kulturna kronika. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Zanimivosti. 20 Radijski orkester. 21.10 Komorni trio. — **Torek, 15. nov.:** 11 Solška ura. 13.20 Salonski trio. 18 Radijski orkester. 18.40 Vera — duhovna vrednota. 19.30 Nacionalna ura. 19.50 Vesela tedenska kronika. 20 Plošče. 20.15 Cajnkari: Potopljeni svet. — **Sreda, 16. nov.:** 13.20 Plošče. 18 Mladinska ura. 18.30 Plošče. 18.40 Delavska ura. 20 Prenos iz ljublj. opernega gledališča.

Tudi mi smo danes v stanju, nuditi čevlje po nizkih cenah:

otroški čevlji že od	Din 18—
ženski čevlji z usnjenimi podplati	68—
moški čevlji z usnjenimi podplati, nizki	78—
moški čevlji z usnjenimi podplati, visoki	95—
snežke	69—
gumi-škornji za dame	75—

ANT. KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26.

DROBTINE

Kako se nosijo mlade Turkinje? Učiteljstvo dekliških šol v turški Smirni je dalo starišem svojih gojenk navodila, kako naj se turške deklice obnašajo. V njih navajajo škodljivost kino-predstav za dekliško vzgojo, dekleta naj se sprehajajo samo v spremstvu svojih starišev ali starejših bratov ali sester. Znanja z moškimi svetom so, četudi so nedolžnega značaja, zelo pogubna. Pri občevaranju s prodajalci in trgovci se dekleta uče klepetanja in čenčanja. Dekleta naj ne nosijo svetlih ali prozornih oblek, svilenih nogavic ali čevljev z visokimi petami. Strogo je prepovedana šminka, pudér, odveč je pretirano okrasje. Navodila zaključujejo: Mlade Turkinje naj so preproste in skromne. Pri nas pa strašimo otroke s Turki!

Največje poslopje na svetu. Največje poslopje na svetu, ki bo s svojo višino zasenčilo tudi najvišje ameriške nebotičnike, bo moskovski dvorec sovjetov, palača, kakršne svet še ni videl. To poslopje bo ne samo najvišje, temveč tudi največje, kar jih je bilo kdaj zgrajenih na svetu. Arhitektonska vrednost tega orjaškega poslopja bo pa dvomljiva. Dve leti so preizkušali zemljo, če je dovolj trdna, da bo nosila to velikansko poslopje. Končno so se prepričali, da se v tem pogledu ni treba ničesar bati in tako so začeli polagati temelje. Temelj srednjega stolpnega dela palače bosta dve betonski steni, dva obroča, ki ju spuste 26 m globoko. Debeli bosta 4 do 5 metrov. Na stavbišču so že izkopali 210.000 kub. metrov zemlje. Zemlja okrog jame, ki jo bo treba izkopati za temelje stola, bo prežeta s posebno snovjo, ki ne prepusti vode, tako da nastane pred vodo zaščiteni jama. Skozi rove spravijo dotično snov tudi pod dno.

Jetnišnica v Vatikanu. Vatikansko mesto je dobilo pred kratkim novo jetnišnico. Je najbrže najmanjša na svetu, ima namreč samo dve celici. Jetniki imajo svojo bolniško sobo, kopalnico in svoje sprehajališče. Vse je udobno in moderno, manjka samo jetnikov, ker pridejo kot taki v poštev samo kaznjenci, ki jih je sodilo vatikansko sodišče. Doslej še ni obsodilo nikogar.

On je je poznal bolje. »Teta Meta je umrla. Duhovnik je ob grobu govoril naslednje: »Bila je dobra, pridna gospodinja, ki je vedno skrbela, da sta v družini vladala mir in slovnost.« — Stric Slav je pri teh besedah obrne in reče: »Pojdimo, pojdemo, nisuo pri pravih pogrebu!«

Ni bil pijan. Sodnik (priči): Ali je bil obtoženec pijan. — Priča: Pijan ni bil, govoril je čisto pametno. — Sodnik: Kaj je govoril? — Priča: Zabavljajal je čez policijo.

Zaklad v palici. V Benaresu se je nekemu Angležu primerila nenavadna reč. Ko se je mudil pri advokatu, h kateremu je prišel, da bi vknjižil večje posojilo na svojo hišo, mu je padla iz roke palica ter se razbila na kose. Pri tem je

KULTURNI KOTIČEK

SODOBNIKI

K sodobnikom prištevamo tudi Ivana Preglja, profesorja v Ljubljani. Ivan Pregelj se je rodil 27. oktobra 1883 pri Sv. Luciji ob Soči. Po končanih študijah je postal profesor za nemščino in slovenščino in je poučeval v Gorici, Pazinu in Kranju, sedaj pa je v Ljubljani. Pregelj se je začel baviti s pesmimi in leta 1910. je izdal pesniško zbirko Romantika. Potem ni več pisal pesmi razen prigodnic, to je takih pesmi, ki imajo namen, da proslavijo kak dogodek ali kak važen dan v življenju posameznika. S pripovednimi spisi je začel pri Mladi Bredi, ki je izšla v Slovenskih večernicah leta 1913. Nadaljnja njegova pripravečna dela so: Tolmanci, Stefan Golja in njegovi, Plebanus Joannes, Bogovec Jernej, Odisej iz Komende, Magister Anton, Simon iz Praš, Božji mejniki, Umredi nočejo, Otroci sonca, med temi pa je napisal mnogo krajših povesti, novel, črtic in iger: Azazel in Ljubljanski študentje. Mnogo je napisal književno zgodovinskih spisov. Pri Preglju je znano, da daje svojim povestim jezik one dobe, katero obdeluje. Prav rad posega v zgodovino, katero prav dobro in drobno proučuje za svoje spise. Njegovi zgodovinski dogodki, osebe in čas, o katerih govori v svojih

ALI POTREBUJETE STEKLO?

Potem se potrudite k trrdki

ANT. KRISPER
LJUBLJANA, Mestni trg 26

razni kozarci	Din 1—	kom.
kozarci za liker	1—	"
pepelniki	3—	"
krožniki za kompot	250	"
sklede za kompot	9—	"
krožniki za pecivo	250	"
sklede za pecivo	9—	"
nastavki	1050	"

padlo iz palice več redkih biserov, katere je mož prodal in z denarjem, ki ga je dobil zanje, takoj poravnal svoje obveznosti. Anglež je podedoval to palico po svojih prednikih in jo je nosil leta in leta s seboj, ne da bi vedel, da je v nji shranjen zaklad.

Vodne težave. — Sama ne vem, kaj početi. Zdravnik pravi, da ubijem svojega moža, če mu dam piti kaj drugega kot vodo. — Pa mu daj vode. — Že prav, toda če mu dam vode, me ubije on.

Počasi. Snubec: Koliko ste stari gospodična? — Dekle: Devetindvajset let. — Snubec: In koliko mesecev? — Dekle: Dvanajst.

V kopališču. Je tu dober kraj za revmatizem? — Želo dober, jaz sem ga dobil tu.

Mokro leto. Nam so raslo na počitnicah gob v sobi, tako je bilo deževno. — Nam so pa plavale ribe po hodniku. — To še nič ni. Pri nas je tako lilo, da so potrkali nekega dne potapljači na vrata in vprašali, če se je naša hiša potopila.

NAZNANILA

Občni zbor zveze absolventk kmetijske gospodinjstkih šol

V nedeljo 13. novembra bo v Celju redni občni zbor Zveze absolventk kmetijske gospodinjstkih šol. Občni zbor bo v Orlovskem domu. Začetek ob 10. Opozarjamo vse članice, da so občnega zbora gotovo udeležbe; vljudno pa vabimo tudi ostale kmečke žene in dekleta, ker bo istočasno tudi zborovanje. — Odbor.

Iz pisarne Kmečke zveze

Smartno pri Litiji. V nedeljo, dne 13. nov. po prvi sv. maši priredi Kmečka zveza važno zborovanje na verandi Zadrúžnega doma. — Vsi člani Kmečke zveze ste iskreno vabljeni!

delih, so živi in polni življenja. Po pokrajinah je zajel v svoja dela že večino slovenske zemlje. Svoje stvari je objavljaval v raznih naših revijah, največ v Dom in Svetu. — Franco Bevk spada med naše najboljše pisatelje mlajšega rodu. Rodil se je leta 1890. v Zakolci pri Cirknem na Goriškem. Bil je učitelj, potem pa časnikar. Zaradi svojega slovenskega prepričanja je bil že večkrat zaprt in v konfinaciji. On je eden izmed najbolj plodovitih pisateljev. Začel je v Domu prijatelju, nadaljeval v Dom in Svetu in danes piše v vse revije in zalaga vse naše založbe. Začel je s pesmijo, nadaljeval pa je s povestjo in igro. Najbolj se ukvarja z življenjem goriškega človeka. Najboljši je v kmečki povesti. Njegova dela so: Pesmi, Faraon, Rablji, Smrt pred hišo, Krivda, Muka gospe Vere, Kresna noč, Vihar, Krvavi jezdec, Škorpioni zemlje, Črni bratje in sestre, V zabodah, Človek proti človeku, Vedomec, Železna kača, Veliki Tomaž in mnogo drugih. Napisal je mnogo mladinskih knjig: Pastirčki pri kresu in plesu, Bedak Pavlek, Lukec in njegov škorec, Lukec išče očeta, Tatič, Jagoda, Pastirčki. Pisal pa je tudi igre. Bevk je napisal mnogo manjših stvari. Zalosno pa je, da Bevk ne more izdajati svojih del doma, in če jih, je na prvi strani laški naslov in tako knjiga izgleda na prvi pogled, da je pisana v laškem jeziku. Mnogo pa piše Bevk pod pesniškim imenom.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebitine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vejenec in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Rupim poslopje

(opušen mlin) ali parcelo s padcem trajne vode, izven naselja, nedaleč kolodvara, nedaleč Ljubljani. Ponudbe: »Niska cena - ugodni pogoji upravni lista.

Klapca za vsa poljska dela sprejme Franc Rode, mesar, Ljubljana, Zaloška c.

Malo posvetstvo

z zemljiščem 4½ ha, gozd s 400 m stoječih bukovih drv prodam za 17.000 Din. Lazar Peter, Podlipovca, Medija Izlake.

Kmetijski vajenec

17 let star išče mesta. Poizve se pri Ant. Bozvičar, Zadobje 14, p. Gorenjavas n. Šk. Loko

Gepelj srednje velikosti

mal, malo rabljen in dobro ohranjen poceni na prodaj. Jože Galjot, Kamnik - Petrovo 11.

Trgovina valjenih mlinov

in žaga se ugodno prodaja, ali da v najem. Ponudbe pošlani na upravo Domoljuba pod št. 17399.

Rupim parcelo v bližini postaje Medvode

, navesti ceno m². Vidic, Ljubljana Moste, Družbena ulica 15.

Prodaj hišo in vrt, pripravnost za vsako obrt.

— Pucelj, Metlika.

Več krojaških pomočnikov

sprejme takoj Mohorčič, Zuzemberk.

Klapca vajenega vseh kmetijskih del

sprejme. Hlebič Fr., Sneberje, Dev. Mar. v Polju.

Šivalni stroj

šiva naprej in nazaj ter šitka, se prodaja za 1000 Din. Gradaška ulica 8.

Mošova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborni, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20.—, po pošti Din 35.—, 2 steklenici po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Brinje in fige

dobite v najboljši kakovosti pri Fran Pogacniku d. z. o. z. v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33 (Javna skladišča Balkan).

Rupimo vsako količino

suhih gob in semenske detelje. Fran Pogacnik d. z. o. z. Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 33 (Javna skladišča Balkan).

Prodaj posvetstvo

obstoječe iz hiše, 2 klet, hleva za gove živino, nekaj vrta in njive tik hiše. Vodnjak. Hiša v dobrem stanju na lepem kraju tik ob potu, ½ ure od farne cerkve. Prodaj iz proste roke. Zadnja cena 9000 Din. — Kastelic Damjan, Kuželovec 15, Zagradec, Fužine na Dolenjskem.

Izgotovljene površnice

ke Hubertus, toplo perilo in vasa zimska oblačila nudi najboljšo in najcenejšo Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

2500 Din potrebuje

te, da zaslužite 1000 Din mesečno. Pišite: »Anost, Maribor.

Pozor!

Za mal denar naprodaj še nekaj prvovrstnih šivalnih strojev, koles, otroških vozičkov, radio aparatov in še nešteto drugih predmetov pri »Prometu« v Ljubljani (nasproti Križanske cerkve).

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ STEVILE LISTA NA OGLED.

Zdravniki med seboj. Na sestanku zdravnikov se pobaha mlad zdravnik: Gospodje tovariši, jaz imam zdaj dve čakalnici, eno za bolnike, v drugi pa čakam na bolnike jaz...

Začetek šole. Torej, kako ti je ugajalo v šoli, Mihec? — Ne bilo bi napačno, samo če bi ne bilo učitelja.

Mlada zakonec. Saj sem ti že rekel, dušica, da te nisem vzel zato, ker dobiš bogato doto. Denar nikomur ne prinese sreče. Nasprotno, čim manj je denarja v hiši, tem večja je sreča. — Ah, možček, to je pa res imenitno! Torej bova zelo srečna. Pravkar sem namreč dobila brzojavko, da je papa napovedal konkurz.

Dobra kuharica. »Če večerja še ni gotova, grem v restavracijo.« — »Počakaj 10 minut.« — »Da, v 10 minutah bom oblečena in grem a teboj!

Raztresenost. Poglej, žena, kako sem premočen. — Si že zopet pozabil vzeti dežnik! Kdaj si pa opazil, da si premočen? — Ko je nehalo deževati, sem hotel dežnik zapreti, pa sem opazil, da ga nimam.

KMETJE! KUPITE »KOLEDAR KMEČKE ZVEZE« za l. 1939.

takoj pri svoji domači Kmečki zvezli Če pa pri vas Kmečka zveza še ni ustanovljena, ga naročite pri založništvu: Kmečka zveza, Ljubljana, Miklošičeva cesta 17/II. — dokler je kaj zaloga! Dobite ga tudi v vseh naših knjigarnah! Cena za v platno vezan, okusno opremljen, na linem papirju tiskan koledar, z 280 atrasnimi izbranimi vsebinami, s priloženim finim avinčnikom, je samo 10 din!

Zahtevajte povsod izrečno koledar Kmečke zveze!

Trpežne čevlje

smučarske, štetelne, škornje in druge, najugodnejše dobite pri Jernej-u Jeraj, Zapoge 10 Smlednik

GAMA izdelek najboljši, enak inozemskim, nadpolovico cenejši, 10-letna garancija, štedilnike vseh velikosti izdeluje

Podržaj Ciril, lg 147 pri Ljublj.

Loden za obleke, blago za suknje površnice in Hubertus plašče ter raznovrstno manufakturno blago po nizkih cenah nudi državnim in samoupravnim uradnikom tudi na ugodno mesečno odplačevanje

Oblačilnica za Slovenijo - Ljubljana

Tyrševa cesta 29 (hiša Gospodarske zveze) Ogledajte si našo zalogo brezobvezno.

Najboljši poljedelski stroji: mlaticnice, slamosesnice, reporesnice i. t. d.

KREMŽAR St. Vid n. Ljub.

Zahtevajte brezplačne ponudbe!

Nov redišni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadoštuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. — Mnogo zahvalnih pisem. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Zidovska ulica 1.

Pri vedeževalki. Vedeževalka: »Iz vaše dlan razvidim, da boste imeli še mnogo sitnosti in neprimlikov tekom prihodnjih 10 let.« — Postarana devica: »Kaj pa potem?« — Vedeževalka: »No, potem boste že vsemu privajeni.«

Novinec na pošti. »Ali je zame kaj dospelo?« — »Poste restante?« — »Ne, katolik.«

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6, (v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%.

Cenjene dame! — Priporočila se Vam! — Damski česalni salon „Olga“ Palača Dunav Beethovenova ulica 14

V vsako hišo »Domoljuba«

»Domoljuba« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjač. — Urednik: Jože Košiček. — Za jugoslovansko tiskarno: Karel Čuč.